

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen

Nagradno žrebanje „Slovenec“

KUPOVALCI Odrzok z rdečim logom spravite! — So ODRZKOV. Vam daje pravico, da so udeležiti nagradnega žrebanja. — Rednim naročnikom odzokov ni treba!

152 dragocenih nagrad vas čaka!

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Po evharističnem kongresu

Morda je bilo providencijsko, da je bil mednarodni evharistični kongres ravno v Budimpešti in prav ob takšni napetosti svetovnih političnih dogodkov. V trenutku, ko so nasprotja med evropskimi narodi zavzela nevarne oblike, je s tem večjim poudarkom stopila v ospredje vloga, ki jo mora igrati katolicizem v svetu.

Ob evharističnih dneh je bila Budimpešta simbol edino resničnega in edino mogočega internacionalizma v nasprotju z ozko srčnim in nevarnim nacionalizmom, ki danes razdvaja narode in koplje med njimi prepeade. Bila je simbol mednarodne edinosti in enotnosti, podoba prave in resnične zveze narodov ter mednarodnega sporazumevanja kljub vsem različnostim v mišljenju in v interesih. Od papeža in njegovega odposlanca ter od vseh cerkvenih knezov je kongresu vedno znova bil nakazan edinole ta simbol: Mogoče je, da se narodi sporazumevajo med seboj! Mogoče je, da se narodna nasprotstva rešujejo v višji, mednarodni sintezi. Treba je le, da imajo skupno središče: Kristusa; da ima imajo skupni ideal: Kristusa; skupno miselnost: krščansko; skupno govorico: katoliško; skupno poročstvo: večno življenje in skupno moč: Evharistijo. Brez tega pa ni internacionalizma, ki bi bil dovolj močan, da bi mogel krotiti napetost med narodi.

Zato je Budimpešta bila tudi simbol miru proti vojni, simbol pravice proti nasilju in podoba svobode proti zatiranju. O čem se je več govorilo kakor o miru? Pa ne le govorilo, ampak delo za mir je bilo naloženo vsem katoličanom kot nujna naloga, ki jo je treba vestno in popolnoma iskreno vsrčiti. Nešteto krat so bili v svečanostnih dneh katoličani pozvani, da morajo pred vsem oni trdno skupaj držati. Katoličani ne bi smeli pozabiti, da so še višji interesi kakor interesi nacionalizma. Posebno pa bi morali v sreči in nesreči imeti vedno pred očmi, da moč še ni pravica in da je čtano besedo treba izpolniti. V najjasnejši luči pa je bilo prikazano, da je poročstvo miru v svetu mir v srcih, v lastnih dušah. V svetu bo red, če bo vsak človek v svojem območju izpolnjeval postavbo naravnega in nadnaravnega reda, če se bo vztrajno bori proti zlim nagnjenjem, dajal duhovnemu prednost pred materialnim, zatiral v sebi nesocialne nagone, in če se bodo tudi mogočniki tega sveta podvrgli postavi pravice in pravičnosti. Budimpeštanski zbor narodov je znova razčistil staro resnico, da bo na zemlji mir, pravica in svoboda, če bodo narodi priznali enega skupnega Gospoda in če bodo krščansko mislili ter krščansko tudi ravnali.

Evharistični kongres pa je bil simbol enakosti vseh ljudi in vseh plemen ter visokega vrednotenja človeka zaradi njegovega človeškega dostojanstva. Ni bilo razlike med skoraj petdesetimi narodi, ki so pri kongresu sodelovali. Nihče ni imel prednosti. Nobeden ni mogel reči, da pripada višjemu plemenu, da ima čistejšo in boljše kri in da je poklican h gospodstvu nad drugimi.

Na kongresu tudi ni bilo o tem razprave, ali kaj bo sedanje ali bodoče stoletje fašistično, narodnosocialistično ali komunistično, ali naj se podredi rimski, germanski ali anglosaški nadvladi. Nihče ni spraševal, kateri človek je boljši: ali nemški, italijanski, francoski, ali arijski ali pa morda semitski. O vsem tem ni bilo govora na kongresu. Pač pa je vsakdo poklican izpovedati, da so vsi bratje in da se morajo vsi zavedati, da so pred vsem ljudje in potem šele Nemci, Francozi ali Arijci. Najprej moramo biti ali postati zopet ljudje in se zavedati, da vsi pripadamo eni veliki človeški družini, ki ima enega skupnega očeta. Boga in enega skupnega brata: Kristusa ter eno skupno kri: odrešilno Kri ter eno skupno mizo: evharistično. Ta resnica nalaga medsebojno spoštovanje, ker nismo le Slovani, Germani, Romani, Azijati ali Afričani in niti ne samo ljudje, ampak po milosti udje istega telesa in soudeleženci božje narave. Naša največja človeška in narodna odlika je v tem, da smo dvignjeni v otroštvo božje ter torej v bistvenem absolutno vsi enako vredni. Apostol Pavel je nedvoumno poudarjal, da poslej ni več Judov, Grkov ali Rimljanov, ampak so le še takšni, ki so bili odrešeni s Kristusovo Krvjo in da je samo še eno, kar je odločilno za človeštvo: premovitev v milosti božji.

Časovnosti budimpeštanskega kongresa torej ni mogoče dovolj odločno poudariti. Izveden je bil v znamenju duha in kulture proti neduhovnim silam, materializmu in znakom kulturnega propadanja. Vse je izzevelo v enotnem spoznanju: Božji Duh je edina rešitev za človeškega duha, za njegovo svobodo in za njegovo kulturo.

Pri tem človeštvo pozablja, da ni strahotnejšega božanstva kakor je človek ali človeška masa, ki nujno tira človeški rod v nekulturo in suženjstvo. Evharistični kongres,

Grofi Ciano ob pričetku kongresa za mednarodno politiko:

Italija je zvesta zvezi Rim-Berlin in Tokio v krepkem odporu proti boljševizmu

Milan, 2. jun. AA. (Stefani.) Italijanski zunanji minister grof Ciano je pri otvoritvi drugega kongresa za proučevanje mednarodne politike imel daljši govor, v katerem je med drugim dejal:

»Vlada fašistične Italije je zvesta politiki »osi Rim—Berlin—Tokio« in bo nadaljevala s politiko tesnega sodelovanja in popolnega sporazuma z narodno socialistično Nemčijo. To prijateljstvo je preizkušeno v težkih časih. Danes predstavlja poleg ideološke skupnosti in poleg skupnih interesov tudi skupna meja nov vzrok za medsebojno vzajemnost in spoštovanje. Italijansko-germansko vzajemnost smo dokazali živo prvič tedaj, ko sta obe državi zavzeli skupno stališče proti napadom, s katerimi je boljševizem začel v Evropi ter poskušal ustvariti podlago za svojo široko delo za moralno in socialno propast zapada. Boj, ki se še danes vodi in v katerem je preteklo toliko italijanske krvi, bo nekoč priznal ves svet kot krepak odpor, s katerim se je Evropa zoperstavila uničujoči sili. Ta boj bo predstavljal novo in plemenito zaslugu za našo državo. Nastopu proti boljševizmu se je poleg Italije in Nemčije pridružila tudi Japonska, in je ta zveza posvečena s trojnim sporazumom v Rimu. Sodelovanju z Japonsko pripisuje Italija ogromen pomen. Manifestacije, s katerimi so sprejeli v deželi vzhajajočega sonca fašistično odposlanstvo, dokazujejo naše tesno prijateljstvo z Japonci.

Balkan zanima Italijo, ne samo zaradi bližine

Nato je grof Ciano naznanil delo kongresa. Dejal je: »Kongres bo podrobno proučil vsa vprašanja Daljnega vzhoda. Ne bo prezgodaj, če že zdaj trdimo, da je spor v Vzhodni Aziji povzročil tudi boljševizem, do katerega je kitajska vlada pokazala svojo solidarnost, ni pa pri tem računala za dejstvo, da se država slabo bori za nacionalno stvar, če se popolnoma zaupa oni državi, ki samega sebe proglasa za pobornika rdeče internacionale.

Druga točka dnevnega reda je proučevanje italijanske politike na Balkanu. Glede Podonavja in Balkana je Italija zainteresirana ne samo zaradi svoje bližine, pač pa tudi zaradi zemljepisnega položaja in svoje zgodovine. Italija ne teži za kakšno nadoblastjo, pač pa za iskrenim sodelovanjem. Italija je obdržala svoje staro prijateljstvo do teh balkanskih

držav, in bo stremela za tem, da to prijateljstvo še okrepi. Ko so postale vezi med Madžarsko in Albanijo popolnoma čvrste, je tudi belgrajski sporazum med Italijo in Jugoslavijo prinesel popolno razumevanje, takšno razumevanje, kakršno mora biti med dvema narodoma, ki sta v neposrednem stiku.

Glede odnošajev med Italijo in Anglijo je minister Ciano dejal med drugim tole: Italijansko-angliški sporazumi imajo to zaslugu, da so razčistili ozračje in da so vzpostavili odnose med obema državama na podlagi lojalnosti. To je edina podlaga, na kateri morejo biti zveze med narodi trajne in krepke. Nihče ni bolj nevarnega kakor sklepati dogovore in jih skrivati pod krinko kompromisov, nesporazumov in spletk. Fašistična Italija nima navade, da bi stopala v politične račune takšne

vrste. To ni v njenem interesu. Ni pa tudi v interesu miru, ki ne more biti trajen, če je zasnovan na majavem sistemu diplomatskih spletk. To so elementi, ki dajejo življenjsko moč italijansko-angliškim sporazumom, ki imajo svoj velik pomen tudi v tem, da so mnogo doprinesli k pomirjenju v Evropi. Takšnega pomirjenja si Italija želi.

Virginio Gayda bo predaval o Balkanu

Kot prvi predmet je na dnevnem redu predavanje o italijanski politiki na Balkanu, ki ga bo imel znani žurnalist Virginio Gayda. V prednapovedi tega predavanja je rečeno, da bo predavatelj pokazal novi položaj na Balkanu, posebno z ozirom na priključitev Avstrije k Nemčiji, in da bo v tej zvezi proučil, kaj so italijanske koristi v Podonavju in v balkanskih deželah, in kakšne možnosti daje to ozemlje za gospodarsko in prosvetno delo Italije. Predavatelj bo poudarjal, da je danes Italija kot imperialna velesila usmerjena zlasti proti vzhodu ter mora gojiti najboljše zveze z deželami, ki tvorijo most med zapadom in vzhodom. Nato se bo Virginio Gayda pečal z odnosi med Italijo in posameznimi balkanskimi državami.

Riccardi bo predaval o avtarkiji in mednarodni trgovini. Poslanik Marescotti bo govoril o interesih in direktivah velesil na Tihem oceanu. Tudi temu predavanju posvečajo mednarodni krogi veliko pozornost, ker bo izjerno obravnavalo koristi in odnose velesil, Anglije, Amerike, Kanade, Francije, Nizozemske in Japonske v tem prevažnem sektorju svetovne politike. Govoril bo tudi o verskem problemu in misijonih na Daljnem vzhodu. Nazadnje je na programu predavanje o novih smernicah notranje politike držav, to je o demokraciji in avtoritarizmu ter drugih političnih in kulturnih strujah.

Nemčija hoče ČSR ločiti od SSSR

Pariz, 2. junija. Tukaj posvečajo sedaj največjo pozornost programu sudetskih Nemcev, kakor je bil postavljen 23. aprila na kongresu te stranke v Karlovih Varih in ki je bil v celoti točka za točko objavljen šele sedaj. Ta program je nekoliko potlačil optimizem, ki je zavladal v Parizu z ozirom na to vprašanje zaradi izjav direktorja angleškega zunanjega urada g. Stranga, ki se je vračal iz Čehoslovaške v Anglijo čez Pariz in tukaj naslikal položaj v zelo rožnatih barvah. Sicer je g. Strang pravilno poudaril, da je bila Nemčija primorana, da se odpove nasilni akciji zoper ČSR in da je ČSR pripravljena dati v mejah ustave Nemcem najširše narodne pravice, toda glavnega vprašanja se ni dotaknil. Po objavi nemških točk v Karlovih Varih se namreč jasno vidi, da hoče Nemčija s pomočjo svojih rojakov v ČSR v prvi vrsti doseči to, da bi se Čehoslovaška republika odpovedala svojemu paktu s sovjetsko Rusijo.

Ta stran vprašanja pa je za Francijo najbolj važna, ker so v Parizu več ali manj desinteresirani na tem, kakšno in kolikšno avtonomijo bodo dobili sudetski Nemci, kar naj Čehi in Nemci ure-

dijo sami med seboj, kakor vejo in znajo. Pač pa Francija ne more biti ravnodušna, če sudetski Nemci pravijo, da ne morejo služiti v armadi, ki je zaveznica rdeče armade in bi mogla z njo sodelovati zoper nemški rajh. Iz tega se jasno razvidi, da si sudetski Nemci prisvajajo na zunanjo politiko ČSR naravnost odločilen vpliv, tako da bi simpatije, ki jih gojijo narodne manjšine v ČSR napram zunanjim državam, s katerimi jih veže njihova narodnost, postale oziroma morale postati merodajne za zunanjo politiko čehoslovaške republike. To pa je — tako pravijo v Parizu — nekaj nemogočega, in če bi Nemci na tem vztrajali, je sporazum s suvereno češko državnostjo nemogoč, e glede na to, kakšne posledice bi moralo to imeti v mednarodni politiki, v kateri bi Francija bila oropana vseh svojih zavezništv.

Zaradi tega se v Parizu smatra, da prevelik optimizem glede čehoslovaškega vprašanja še nikakor ni na mestu.

Kardinal Verdier - gost dr. Beneša

Praga, 2. junija. Pariški nadškof kardinal Verdier je sredi pispel v Prago. Časni spalir na železniški postaji so tvorili skavti ter člani katoliškega telovadnega društva Orel. Verdiera je pozdravil na postaji v imenu Cerkve praški nadškof kardinal Kaspar, zatem pa general Opaterny, ki je v svojem govoru dejal, da more tudi Verdier reči, »Veni, vidi, vici«, ker je v resnici osvojil srca vseh Čehov in Slovkov. Dobrodošlico so kardinalu Verdierju izrazili tudi opolnomočeni minister Smutny, primator Prage dr. Zenkl, fran-

cijski minister v Pragi De Lacroix, v imenu ministrskega predsednika svetnik ministrstva Hold ter nekatere druge odlične osebnosti. Kardinal se je toplo zahvalil za lep sprejem, nato pa se je odpravil v praško nadškofijo. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo. V Pragi bo kardinal stanoval na Hradčanih kot gost predsednika republike.

Prvi dan svojega bivanja v Pragi je pariški nadškof kardinal Verdier danes dopoldne sprejel odposlanca čehoslovaškega prosvetnega ministra Mensika, ki je kardinala pozdravil v ministrovem imenu ter mu ob tej priliki izročil dragoceno ogrinjalo iz brokata, ki so ga našli v grobnici čeških kraljev. Zatem je kardinal Verdier obiskal katedralo, v kateri je grobnica čeških kraljev. V katedrali je opravil molitve za mir, ter posebej se za Čehoslovaško in Francosko. Teh molitev so se udeležili številni cerkveni dostojanstveniki ter velika množica ostalih vernikov. Ko je kardinal Verdier zapustil katedralo, se je med vzklikanjem množice odpravil na obisk k predsedniku čehoslovaške vlade dr. Milanu Hodži. Ob 11 je obiskal primatorja Prage dr. Petra Zenkla. Temu obisku so prisostvovali tudi podpredsedniki praške občine in mestni svetniki. Dr. Zenkl in kardinal Verdier sta izmenjala tople pozdrave, v katerih sta poudarjala čehoslovaško-francosko prijateljstvo.

Pred spomenikom čehoslovaškega neznanega vojaka je zatem opravil neka molitev, razsar se je odpravil v palačo Wallenstein na razstavo praškega baroka. Odtod se je odpravil v škofijski dvorec. Popoldne je s pariškimi brzovalkom čez Nemčijo odpotoval v Pariz.

Praga, 2. junija. Zastopnik čeških socialistnih demokratov v vladi, žel. minister Rudolf Bechyň je izjavil, da bo Čehoslovaška v primeru potrebe uvedla triletno vojaško službo.

Poljski katoličani za neodvisnost ČSR

Varšava, 2. junija. TG. Na seji nedavno ustanovljene Sveta katoliške centrale, ki se pod imenom delavske stranke udeležuje tudi političnega življenja, je bil sprejet sklep, v katerem pozdravlja odnos stranke do Čehoslovaške. Sklep pravi dobesedno: »Uničenje Čehoslovaške bi pomenilo za Poljsko največjo nevarnost in bi rodilo kot najhušo posledico, da bi bila Poljska obkoljena. To bi nadalje pomenilo nadvlado Nemčije nad vso Evropo, kar bi bilo predvsem nevarno za Poljsko. Vsa sporna vprašanja med Poljsko in Čehoslovaško morejo in morajo biti rešena s pomočjo medsebojnega sporazuma. Poljska na noben način ne more podpirati napadalnih namenov proti bratske-mb čehoslovaškemu narodu, ker bi s tem sodelovala pri povzročanju evropskega požara.« Resolucija nadalje poudarja, da poljski narod iskreno želi, da bi se izpolnili ne samo besedni pogoji, marveč tudi duh francosko-poljske zvezne pogodbe. Politika gotovih dejstev, ki sedaj slavi svoje zmago-slavje po Srednji Evropi, Poljsko najbolj ogroža. Iz tega razloga pozdravlja poljski narod vzajemnost Anglije in Francije, ki se je v zadnjih dneh pokazala tako močno.

Podobna resolucija je bila sprejeta na debatnem večeru varšavskega demokratičnega kluba, kjer je bila z navdušenjem pozdravljena želja, »da naj bi si zaradi skupne nevarnosti Poljske in Čehoslovaške Poljska v svojo lastno korist prizadevala za čimprejšnjo zaključitev sporazuma in bratske zveze s čehoslovaško republiko«.

Poljskih Sokolov ne bo v Prago

Varšava, 2. junija. Glavni odbor poljskega Sokola je izjavil, da se zaradi političnih razlogov poljski Sokol ne bo udeležil sokolskih proslav v Pragi v mesecu juliju. Pač pa bodo Poljaki nastopili pri tekmah za evropsko prvenstvo, ki bodo tudi v letošnjem poletju v Pragi.

Slovaki pripravljajo svoje zahteve

Praga, 2. junija. h. Ob priliki obiska ameriških Slovkov piše slovaško glasilo »Slovak«, da je češka javnost mnogo ugodneje razpoložena do pittsburskega sporazuma kakor v preteklosti, in izraža željo, da bi takšno razpoloženje ostalo tudi v bodoče. List pravi, da gre Slovakom za to, da ameriški Slovaki pred odhodom v svojo novo domovino dobijo jamstvo, da bo vse ono izpolnjeno, kar je bilo v pittsburski pogodbi zabeleženo, to je zakonodajni slovaški zbor, slovaški sodišča, slovaška administracija, uradni slovaški jezik v vseh Slovaški. Vsa ta jamstva bodo zbrana v en zakon, ki ga bo ob ugodni priliki predložila slovaška stranka parlamentu.

Zagrebska vremenska napoved: Povečanje oblačnosti.

Dunajska vremenska napoved: Deloma oblačno in dež, hladneje.

Zemunska vremenska napoved: Oblačnost se bo povečala na zahodu, odkoder se bo počasi razširila na vso državo. Pričakovati je dežja z nevihtami, kar bo imelo za posledico, da bo temperatura padla. Ohladilo se bo posebno na zahodu.

Velika Nemčija in Trst

Trst, 2. junija. TG. V tržaških krogih niso prav zadovoljni s sporazumom, ki je bil pred petimi dnevi v Berlinu podpisan med zastopniki Italije in Nemčije glede položaja tržaške luke po priključitvi Avstrije k Nemčiji.

Priključitev Avstrije k Nemčiji je silno presunila tržaške gospodarje, kajti kar čez noč se je zgodilo, da je skoraj ves tržaški promet postal odvisen od Nemčije, skozi katero se je ali vozil v Trst ali iz Trsta v njegovo zaledje. Ena tretjina pomorske trgovine Čehoslovaške, polovica pomorske trgovine Madžarske in dve tretjini pomorskega prometa bivše Avstrije je šlo skozi tržaško luko, kjer so v letu 1937 beležili skupnega prometa 3 in četr milijona ton. Pri pogajanjih med Italijo in Nemčijo po priključitvi je torej Italija morala zahtevati od Nemčije takšne pogoje, da bi se življenje Trsta ne ogrozilo, to se pravi, da se ne bi promet, ki je do sedaj uporabljal tržaško pristanišče, usmeril v druge luke. To se je tudi zgodilo. Nemčija je to obljubo, v kolikor se tiste lastne trgovine dala, Razume se pa samo po sebi, da bo večina nekdanjega avstrijskega izvoza preko Trsta itak odpadla, ker bo to blago edaj ostalo v Nemčiji (les in železne rude). Obljubo, da nekdanjega avstrijskega prometa skozi Trst ne bo usmerjala drugam, je torej Nemčija lahko storila... Izrečno pa je Nemčija med pogajanja podčrtala, da

Italija ne sme smatrati, da Nemčija »drugam usmerja svojo trgovino«, če bi se in kadar se bo zgradil kanal med Donavo in Renom, ki bi potegnil mnogo bivše avstrijske zunanje trgovine nase. To bi spadal v »normalnemu razvoju gospodarstva«, ki ga sporazum med Italijo in Nemčijo izrečno pripisuje.

V Trstu so mnenja, da se bo še v letu 1939 pokazalo, kakšne so gospodarske posledice priključitve Avstrije k Nemčiji. Tudi glede plačilnega prometa so bili sprejeti novi sklepi. Italija je bivši Avstriji preostanek avstrijskega uvoza v Italijo odplačevala v zlatih devizah. Ker kaj podobnega v prometu z Nemčijo neče storiti, sta se Italija in Nemčija domenili, da bosta medsebojni uvoz in izvoz enostavno uravnovesili.

Nemčija je tudi privolila, da se prepoved izvažanja lesa iz Nemčije v toliko omili, da bo iz bivše Avstrije smel dosežati količinski lesa še nadalje čez Trst v inozemstvo.

Značilno pa je, da Italija ni privolila, da bi Nemčija v Trstu uživala pravice do proste luke, ki jih je prej imela Avstrija. Trst za Nemčijo ni več prosta luka. Nemčija pa si je od svoje strani pridržala pravico, da po v Nemčiji veljavnih predpisih omeji potovanja v inozemstvo, kar bo Italijo občutno prizadelo. Vsebinska pogodba ne bo objavljena.

Sprejemi pri dr. Sto adinoviču

Belgrad, 2. junija. AA. Ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministru angleškega poslanika na našem dvoru siru Ronaldu Campbellu, za njim pa češki odpravnik poslov g. Spaček, ki mu je ob tej priliki predstavil novega čl. vojaškega odposlanca podpolkovnika Karla Krliska in francoskega poslanika v Belgradu Brugera, obenem s predsed. francoskega trgovinskega zastopstva.

Posvet pri notranjem ministru

Belgrad, 2. junija. m. V ministru za notranje zadeve so bili pozvani načelniki upravnih oddelkov posameznih banskih uprav, upravni policije in nekateri poveljniki policijske straže, da se jim na posebni konferenci dajo potrebne smernice za delovanje teh oddelkov in policijske straže. Na tej konferenci, ki jo je začel notranji minister g. dr. Korošec, so razpravljali tudi o organizaciji policijske straže same in o novih uniformah policijskega moštva.

Belgrad, 2. junija. m. Prometni minister dr. Spaho je dovolil polovično vozino na železnici za vse udeležence katoliškega kongresa v Djakovem.

Praznik Belgrada

Belgrad, 2. junija. m. Na današnji pravoslavni praznik Spasov dan (Vnebohod) je počivalo delo v vseh državnih in samoupravnih uradih. Ker na današnji dan slavi svojo slavo tudi belgrajsko mesto, je vladalo povsod praznično razpoloženje. Že v jutranjih urah so se člani raznih kulturnih, narodnoobrambnih in humanih organizacij zbirali pred Voznesensko cerkvijo, odkoder se je razvila velika slavska procesija proti Kalimegdanu. Procesija je vodil sam patrijarh srbske pravoslavne cerkve dr. Gavril. Po končani procesiji je patrijarh izvršil slavske obrede tudi v belgrajski občini. Na današnji dan je bila tudi spominke slavnost na grobovih padlih branilcev Belgrada. Zupan Vlada Ilić je v imenu občine položil na njihov spomenik velik venec.

Gospodarstvo in politika

Pred kratkim je »Hrvatski dnevnik« napisal članek, v katerem v zvezi z belgrajskim veleposojem in splošnim gospodarskim napredkom Belgrada govori o gospodarstvu nazadovanju Hrvatske, zlasti Zagreba. Na te njegove ugotovitve se je oglasil »Jugosl. Lloyd«, ki hoče videti vzroke tega nazadovanja, in je objavil članek »Kdo je kriv, da se v zagrebškem gospodarstvu opažajo mnogi znaki nazadovanja?« Najprej ugotavlja, da je industrija v Zagrebu in v vsaki banovini še pred nekaj leti znašala 26% vse industrije v državi, danes pa se je ta delež zmanjšal na 10% in hvali podjetnost in razumevanje zagrebških gospodarskih krogov, pravi pa: »To priznanje mora biti tem večje, če se upoštevata, da je bilo njihovo konstruktivno, torej domoljubno delo trajno ovirano in celo onemogočeno s strani politike in tistih politikov, ki so v teh naših krajih imeli prvo besedo, oziroma tistih, ki niso pravdočasno spoznali, da bodo s politično pasivnostjo dosegli to, kar edaj »Hrvatski dnevnik« sluti, ko pravi: Zagreb bo kot gospodarsko ardišče ostal samo še legenda, ki jo bo realnost na vsakem koraku demantirala. Predaleč bi nas vodilo, če bi navajali dejstva, številke in mnoge druge podatke, ki dokazujejo, da je gospodarstvu v Zagrebu in savski banovini politika pasivnosti doprinesla več škode kot pa tista dejstva in pojavi, zoper katere na ljudskih shodih najbolj grme in divljajo.« »Lloyd« zaključuje svoja izvajanja s trditvijo: »Gospodarstva ni mogoče deliti od politike in politike ne od gospodarstva.« Na te tihe oblike hrvatskemu političnemu vodstvu odgovarja »Hrvatski dnevnik«, da tista politika, ki jo zagovarja »Jugoslaven Lloyd«, ni v interesu hrvatskega gospodarstva in da se sedanje gospodarsko stanje v Zagrebu prav posledica tistih pojmov, za katere se zavzema »Jugoslovenski Lloyd«.

Novo jugoslovansko uprahanje

Krsta Clevarič piše v »Balkanu« (ki pa ne uživa posebno visokega slovesa): Ne osparavam gotove važnosti hrvatskega vprašanja ali osrednje vprašanje Jugoslavije ni hrvatsko, ampak srbsko vprašanje. Splošno znano je zgodovinsko dejstvo, da so Jugoslavi napravili Srbi in ni mogoče osparovati, da se Jugoslavija še danes drži na Srbi. Zato mora naša država imeti posebno skrb za Srbe, mora jim bolj okrepiti srbski element. Ko smo leta 1912 osvobodili Kosovo, smo tam našli žalostne razmere. Srbov zelo malo, srbski živeli iztrebljeni, Kosovo pa naseljeno z Arnavti. Kako je danes, ali smo v 25 letih kaj storili, da bi Kosovo spet dobilo srbski značaj? Zelo malo! Dobri junaki v vojni, v miru pa smo pokazali slabi organizatorji in slabi kolonizatorji. Ko smo leta 1918 osvobodili Vojvodino, so bile tam žalostne razmere. Srbov malo, srbska Vojvodina pa naseljena s tučci — Madžari, Nemci, Rumuni. Kako je sedaj? Ali smo po 20 letih osvobodjenja kaj storili, da bi Vojvodina znova dobila srbski značaj in da bi Novi Sad postal epizna srbske Atene? Malo, zelo malo! Ko smo isto leto osvobodili Bosno, je bilo tam strašno stanje: Srbi v manjšini, mnogi Srbi so sprejeli islam in se ne čutili več Srbe (pred osvobođenjem so se imenovali Turki, čeprav ne znajo turškega jezika), po mestih pa polno priselencev, ki se imenujejo Hrvati. Ali smo v teh 20 letih kaj storili, da bi Bosna znova dobila srbski značaj, ali smo Srbe v Bosni napravili za večino? Tudi tu smo se pokazali kot slabi organizatorji, slabi nacionalizatorji. Če vse to povzamemo, moremo reči: Stanje srbsva v Jugoslaviji še zdaleč ni ugodno ne v gospodarskem, ne v kulturnem, ne v nacionalnem oziru. Srbi drže Jugoslavijo, da bodo pa mogli izpolniti svoje poslanstvo, je treba za nje posebej skrbeti in jim pomagati, da se gospodarsko in kulturno čim bolj povzdignejo. Nje je treba v nacionalnem oziru favorizirati. — Kaj bodo k tej vsekakor zelo strpni in enakovredni modrosti rekla razna politična omizja, ne vemo, vemo le, da državni pravdnik te številke »Balkan« ni zapolnil zaradi raznemenja plemenske mržnje.

Belgrad, 2. junija. m. V Belgradu je dopotoval podpredsednik mariborske občine in predsednik cestnega odbora g. Franjo Zebot in v stvareh mariborske občine in okrajnega cestnega odbora posredoval na pristojnih mestih.

Turška pretnia zaradi Sandžaka omiljena

Pariz, 2. junija. AA. Havas: Obveščeni krogi izjavljajo, da koraki turškega veleposlanika v Parizu in v zadevi Sandžaka niso niti najmanj imeli ultimativnega značaja, kakor to hoče dokazati neki del tiska. Turški veleposlanik je samo opozoril francosko vlado na nekatere krajevne spopade, do katerih je prišlo med poplavanjem prebivalstva v Sandžaku. Včeraj popoldne je turški veleposlanik zopet obiskal zunanjega ministra in ga opozoril na spopad, v katerem sta bila ubita dva Turka. Vlada je poslala francoskemu visokemu komisarju navodila, naj prepreči slične spopade, vendar pa izjavljajo, da v Sandžaku ni dovolj oblastvenih organov, ki bi preprečili take dogodke. Izjavljajo, da je francoska vlada storila vse, da bi volina agitacija in volitve mirno potekle. Prijateljski odnosi med Francijo in Turčijo so se v zadnjih letih okrepili s letovno splošno politiko obeh držav in to je bil tudi glavni razlog, da se je to vprašanje rešilo na prijateljski način. V svojem zadnjem govoru v parlamentu je zunanji minister Ruđič Aras rekel, da je njegov francoski tovariš Georges Bonnet velik in dragocen prijatelj Turčije in je zato upravičeno upanje, da bo Bonnet storil vse, da se bo to vprašanje rešilo čisto in zadovoljivo.

Internacije v Grčiji

Atene, 2. jun. TG. Notranjopolitični položaj v Grčiji se je znatno utrdil. Večje število političnih internirancev, ki so bili poslani na otoke, je bilo spuščenih na svobodo. Nekaj drugih pa je vlada na novo poslala na otoke. Med njimi je bivši ministrijski predsednik Kafandaris, ki je bil od grškega notranjega ministristva naprošen, naj se naseli na sicer prijaznem otoku Dante, bivši ministrijski podpredsednik in zun. minister Theotokis pa na prelepem otoku Nakso, kjer je tudi bivši minister Milanas. Bivši državni podtajnik v predsedništvu vlade za časa Kondili-sovega režima in Kanolopoulos, bivši gospodarski minister sta tudi zunaj nekje na Egejskem otočju. Nasprotno pa je bil levčarski Mollanopoulos izpuščen na svobodo, prebivališče Polihronopoulos, ki je znan iz časov atentata na Venizelosa, pa so spremenili in mu določili otok Skopelos kot začasno bivališče.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 2. junija. AA. (Havas). Vrhovno nacionalistično poveljstvo poroča, da so nacionalistične čete z lahkoto odbile napad na več krajev v Kataloniji. Pri Castellonu so nacionalisti zlomili sovražni odpor in napredovali za 3 km v širini 16 kilometrov. Sovražnik je pustil na bojišču 200 mrtvih. Nacionalisti so ujeli 300 sovražnih vojakov. Na bojišču pri Estramaduri so imeli republikanci hude izgube, ko so poskušali z napadom na postojanki Madrida in Sena.

Saragosa, 1. junija. AA. Posebni Havasov dopisnik poroča: Snodi so nacionalistične čete zavzele vas Linares. Republikanci so se hrabro upirali, od 17.30 pa so nenadoma zapustili svoje postojanke. Po zavzetju te utrjene postojanke so nacionalisti napredovali za 20 km ob cesti, ki vodi od

London, 2. junija. c. Danes vel angleški listi obširno pišejo o obširni pomirjevalni politiki, ki jo imeli sedaj angleška vlada raztegniti na vse evropske probleme. Baje se je o tem govorilo na včerajšnji sedaj angleške vlade in sloni na domnevi, da je sedaj mogoče v vsej Evropi zagotoviti mir, če se je že ohranil mir v zvezi s težavami okoli čehoslovaškega vprašanja. Ta obširna angleška pomirjevalna politika pa naj sloni na dveh smereh:

1) angleška vlada hoče doseči pogajanja med sprtnima strankama v Španiji, in sicer bi naj angle-

Teruela proti Valenciji. V okolici Valencije se je pojavila huda epidemija nalezljivih bolezni. Do zdaj je ugotovljeno, da je zbolelo nad 300 ljudi.

Zastopnik generala Franca pri praški vladi

Praga, 2. junija. V pariških diplomatskih krogih pričakujejo, da bo bivši španski odpravnik poslov v Pragi, Sanz y Tovar, ki je v zadnjem času vodil pogajanja s čehoslovaškim zunanjim ministrom, imenovan za generalnega agenta generala Franca v Pragi. Ta uradna zveza Prage z Bugosom ima namen zavarovati interese Čehoslovaške v Francovi Španiji. Za čehoslovaškega generalnega agenta v Burgosu pa bo imenovan dr. Hanak.

Alkohol in vzgoja značaja

(Mislil proti alkoholnem tednu.)

Najhušo bolezen našega malotevilnega naroda moramo pogledati še globlje, še odkriti, s čim je, če hočemo, da se narod res okrepi in ozdravi. Vse žalostne posledice pijanstva poznamo in naštevamo, le ena sama, ki ni najzadnja med hudimi posledicami alkoholizma, ostane pri tem navadno neomenjena in pozabljena. Toda pri tem gre za jedro osebnosti, za značaj. Kako žalostno vpliva alkohol na človekov značaj, tega seveda jasno prikazuje statistika ne more, zato o tem kar molči. Toda molk o tem bi bil tudi naš narodni greh.

Nobenemu resnobnemu človeku ne ostane prikrito, da je človeško življenje res boj. A značaj se pribori in utrdi le z bojem, le z zmago nad slepim nagonom in slehernim neprijetnim občutkom. Ni dosti, da ima človek visoke misli in cilje, če pa ne čuti v sebi moči in sposobnosti, da jih tudi doseže. Nesposobnost za doseg visokih ciljev je pa med nami toliko več, kolikor manj je trdnih, samostojnih značajev. Malo stramotenja, poiznanja, prezirnanja ne prenesemo, če to zahteva naše višje zvanje in raje se umakemo žrtvi in oviri, kakor pa da bi nadaljevali svojo pot do cilja. Ni v nas notranjega poguma, ni značaja. Strah nas je pred neprijetnimi, neugodnimi občutki samozatajevanja, zato se po lažjih poteh, k katerim k zabavam: k športu, kinu, igranju, k alkoholu. Poguma iščemo v vnanjem veselju, v užitku, v pijanli. Naše ravnanje in življenje ni umerno po zahtevi čelaga, torej tudi notranjega človeka, marveč le po mnenju naše družbe in po ugodju našega telesnega razpoloženja. Močni in pogumni smo v borbah in tekmah raznih športov, a smo tako malodušni in malorčni, ko je treba

premagati življenja zmene. Ne pomislimo, kako nevarno so vzgoji dobrega značaja igre, ki budo častihlepe in dobičkahlepe. Vse grenke skušnje bi nas morale narediti zrelejšo, uvidnejšo, previdnejšo; spoznanje naše krivde bi nas moralo poboljšati. Toda nobeni užitki nas tako ne odtujujejo našim višjim ciljem, nam ne jemljejo toliko moči kakor alkohol. Alkohol nas ne draži samo, marveč nas obenem slepi in namni, da vidimo moč in pogum tam, kjer je prav za prav le slabost in znamenje strahu pred nečim, kar bi morali premagati. Bojevnik iz svetovne vojne bi nam mogli mnogokaj povedati, in so nam tudi res povedali, v kakšne duševne potlosti je v teh in onih kritičnih položajih pahnili vojake uživanje alkohola. Svetovna vojna je pokazala, da nič tako ne pospešuje moralnega razkroja kakor alkohol. Seveda mislimo tu le na njegovo zlorabo.

Poglejmo torej, kako se je pri nas ukoreninila in razpasla ta značaj tako nevarna in kvarna bolezen. Naša družabna šega in navada je, da nobenega pita in optavka skoraj ne naredimo brez alkohola. Pri delu samem sicer še ne pijemo, zato pa toliko bolj po delu in včasih celo že pred delom. Naše sejmiske poti, naši nedolgi sprehodi, naši planinski zleti, in včasih celo naša romanja, se navadno končajo z alkoholom. Mnogim ne zadošča več domače veselje omizje, ampak morajo imeti tudi še v gostilni svoj »stamtišče«. In naše gostilne še davno niso več to, kar so bile v svojih prvotnih gostoljubnih časih. Niso več to, kar so bile včasih, namreč gostilna za popotnike. Tudi jim marsikje ni treba biti več to, ker danes so kraji obljubljeni, poleg tega zvezani med seboj z raznovrstnimi prevoznimi sredstvi, tako da je pravega potovanja in pravih potnikov le še malo. Kljub temu pa je danes v naši deželi vedno več

in več gostlin in krčm in vinotočev. Povejte nam: Komu je to v prid in komu je to v škodo? — Imena, ki so jih za vabo izbrale nekatere naše gostilne, nehoti in nevede razodevajo, da hočejo biti le prostori pogostnih in veselih pivcev. Pa ko bi nam uživanje alkohola res zmanjšalo in olajšalo življenjske skrbi in težave, bi že ne obžalovali toliko izgube časa in denarja in značaja. Vendar značaja je vedno škoda!

Morda je mnoge kar strah, da bi napovedali resen boj alkoholu. Ukoreninjenost navade se seveda ne morejo iztrebiti nagloma, ampak le postopoma. Ozdravljenje našega naroda od alkoholne bolezni pa zahteva mnogo poguma, da bo naše družabno razveseljevanje postalo drugačno. Naša navada, da moramo redno piti pri vseh prilikah, je za nas strašno prekleto. To besedo smo silili iz ust skušenega in učenega slovenskega moža na visokem položaju, ki pa je več let bival izven svoje domovine. »Prekletstvo leži nad tem vinorodnim krajem... Čez dve sto let, če ne prej, bo ta rod zapadel tujcu. Poglejte, koliko berabej in postopačev ima že sedaj! To bi moral pripovedovati in prikazovati vsak vzgojitelj svojim otrokom. Ako otroci ne bodo skušali in skušili slabih posledic alkohola sami nad seboj, bodo rastle in zrastle v nov zdrav in srečen rod. Vsako uživanje in občutje, ki v resnici ne pospešuje telesnih in duševnih moči, jih le zastruplja, ovira in razdira. Pijanca je treba otrokom označiti kot strahopetca in bojazljivca, ki se bolj sprejeti in začeti boj tam, kjer bi pomenilo zanj resnično korajžje in zmago. Uživanje alkohola ni neka posebna sposobnost, marveč neka zelo nevarna nesposobnost, ker ne naredi človeka za delo in po klje sposobnejšega, ampak nesposobnejšega. Slabi namreč človekov vzlet in vzpon k višjemu stremljenju, k pravemu razvoju in napredku. Le značajen rod bo zdrav in odporen rod. Torej uspešen boj zlorabi alkohola!

Okrožno sodišče v Murski Soboti

Murska Sobota, 1. junija.

Danes se je oblekla Sobotna v slavnostno obleko. Iz vseh hiš so zaplapolale državne zastave. Otvorjeno je bilo novo okrožno sodišče. Ob 10 je bilo slovesno zborovanje vseh soboških uradov in ustanov v veliki dvorani novega okrožnega sodišča. Že pred deseto so se zbrali gasilci, šolski otroci, Sokoli, trgovci in obrtniki na glavnem trgu, da odkorakajo v sprevodu, z godbo na čelu, pred poslopje novega okrožnega sodišča. Točno ob 10 so se zbrali v dvorani vsi uradniki novega sodišča s predsednikom in državnim tožilem in vsi predstavniki Sobotne k slovesni otvoritvi.

Povabljenec je pozdravil novi predsednik sodišča dr. Fran Žiher. V svojem govoru je omenil, da začenja novo delo v naši Krajini, delo za resnico in pravico. Čestita Soboti, da je dosegla ta svoj dolgoletni cilj. Obljublja, da bo uredil poslovanje novega okrožnega sodišča čim prej in čim boljše, da bo v dobrobit našega naroda in države. Za njim se je predstavil novi državni tožilec dr. Albin Juhart, ki ravno tako čestita Soboti in izjavlja, da bo branil zakon v korist države in naroda. Za njim so govorili še narodni poslanec Benko, član banskega sveta Bajlec, mestni župan Hartner in zastopnik advokatov dr. Vadnal. Vsi so izrekli veliko veselje, da morejo pozdraviti v svoji sredi predstavnike in osebje novega okrožnega sodišča. Na tem mestu se zahvaljujejo vsem, ki so pripomogli k uresničitvi te velike ustanove za naš narod.

Stavka v Mestinjah končana

Mestinja, 1. junija.

Mestinski delavci, zaposleni v tukajšnji tovarni kopit, so si v februarju t. l. ustanovili ZZZ, da bodo zaščitili z organizirano močjo svoje pravice. Po ustanovitvi organizacije so se takoj začeli odpusti. Bile so razprave v smislu zakonov, da bi se nastali spor zaradi organizacije mirno urebili. Toda dve razpravi sta bili brezuspešni. Poročali smo že, da je delavstvo bilo prisiljeno stopiti v stavko, da s skrajnim sredstvom pribori najosnovnejšo pravico delavstva, pravico do organizacije. Stavka je trajala 14 dni, vmes sta pa bili dve razpravi za likvidacijo stavke, ki jih je sklicala banska uprava — inspekcija dela. Pri prvi razpravi so bili lastniki »Kopitarne« še nepopustljivi, sklicujoč se na skrajno slabo rentabilnost podjetja. Pri drugi razpravi pa, ki je bila na mestnem poglavarstvu v Celju dne 27. maja, se je dosegel sporazum. Pri tej razpravi so sodelovali: kot predsednik inšpektor dela g. inž. Gorjanc, za delavstvo Preželj Franc, predsednik centrale ZZZ, delavci Pantner Anton, Strašek Anton, Jurček Martin, Križnik Valentin kot odborniki krajevne organizacije ZZZ v Mestinjah. Podjetje je bilo zastopano po gg.: dr. Krašovec Juriju, Smertniku Jožetu, Königu Karlu in dveh uradnikih. Zvezo industrijev je zastopal njen tajnik Gorjup Danilo. Na podlagi te razprave je bil podpisan sporazum med Zvezo združenih delavcev in podjetjem, ki vsebuje glavne zahteve delavstva, in sicer: da zaposli nekatere odbornike organizacije in nekatere najuglednejše člane, ki so bili neupravičeno odpušteni, dalje, da se izvolita dva zaupnika, ki bosta imela vlogo posredovalca. Glavna točka sporazuma pa je, da podjetje prizna v svojem podjetju ZZZ, in da se je obvezalo, da bo sprejelo in zaposlilo vse odpuščen delavstvo nazaj po sestavljenem seznamu, in sicer tako, da bodo najprej sprejeti oni delavci nazaj v delo, ki so bili najdalj pri podjetju. Sprejeti morajo biti na ona mesta, ki odgovarjajo njihovi sposobnosti. Podjetje skrajno slabo posluje, zato je lep in časten uspeh organizacije, ko je dosegla, da bo zaposlenih takoj več kot polovica prej zaposlenih delavcev, ostali pa, kakor hitro bo obrat reorganiziran. Obrat stolarna se je ukinil za stalno.

V imenu ljudstva so ponudili gostoljubnost in pomoč v vsem, kar bodo potrebovali novi sodniki in osebje. Novi predsednik in ostalo osebje je bilo vredno zaupanja na najvišjem mestu, da vzame v roke novo okrožno sodišče in ga uredi. S tem je bila priznana sposobnost in nepristranost na dosedanjih mestih.

Potem so domači predstavniki ponovili v glavnem govore zbrancem občinstvu pred poslopjem. Spomnili so se vseh, ki so delali in izvršili to veliko delo za naše ljudi. Zahvala gre kraljevskemu domu, našemu mlademu kralju, predsedniku vlade, ki ljubi Slovenijo in Slovence, notranjemu ministru, ki v Belgradu nikdar ne pozabi svojega naroda, bivšemu in sedanjemu ministru pravde. Vsem tem so bile odposlane zahvalne brzojavke. Izmed občinstva sta se zahvalila za delo in ustanovitev novega okrožnega sodišča g. Vezir in g. Čeh. Ob igranju državne himne so se ljudje radostnih src razšli. Novo okrožno sodišče pa prične z današnjim dnevom redno poslovanje.

Sobotna je lahko ponosna. Veliko in važno ustanovo je dobila. Sobotna postaja mesto z vsemi ustanovami, ki so potrebne za napredek in v pomoč deželanov. Vsem hvala in prosimo še za naklonjenost v bodoče. Osebuje novega okrožnega sodišča pa želimo veliko uspeha in zadovoljstva med našim revnim, pa odkritim in poštenim ljudstvom. Na meji velikega naroda smo, zato nam je potrebno velikih ljudi in ustanov, da bomo sami postali veliki, če ne po številu, pa po duhu in narodnosti.

Vsa čast mestinskemu delavstvu, da je tako disciplinirano in krepko vodilo svojo borbo. Organizacija je v podjetju usidrana in ni je sile, ki bi mogla delavstvu vzeti zaupanje v svojo organizirano moč ter v ZZZ, ki je borbo vodila brez vsake tuje pomoči. Omenimo naj posebej, da pri tej akciji Delavska zbornica ni sodelovala prav v ničemer.

Delavstvo ima sedaj v podjetju ZZZ, ki je delavstvu poleg organizacije, s katero je začel podjetnik lojalno sodelovati, priborila zvišanje plač, izplačilo nadur, bolniških tednov.

Lastno domačijo zažgal

da bi dobil zavarovalnino — Zaradi požigalčeve brezvestnosti je bilo 8 ljudi v smrtni nevarnosti

Maribor, 2. junija.

Iz Kaple na Kozjaku nam poročajo o zločinu, ki je za te kraje zelo nenavadno. V noči od 28. na 29. maj je nastal na Kapli velik požar. Nad Habinovim posestvom je rdele nebo in plameni so visoko švigali v zrak z gospodarskega poslopja, iz stanovanjske hiše in ostalih zgradb. Požar je uničil popolnoma vse, samo živino so rešili iz hleva. Zaradi požara bi bilo skoraj prišlo ob življenje osem ljudi, ki so spali deloma v hiši, deloma na senu v gospodarskem poslopiju. Ti ljudje so se zbudili šele, ko so začeli padati nanje goreči ogorki. Prvi se je prebudil tesar Franc Duler, ko ga je goreče seno opelo na roki. Naglo je poklical še svojo ženo Justino, nato svojega tovariša Miho Po, gorecva, njegovo ženo in otroka, potem pa je šel klicati še preužitkarja Henrika Helbla, ki je spal v hiši. S težavo so rešili Helbla, njegovo ženo in hčerko. Le gospodar posestva Anton Pungartnik je bil s svojo ženo na varnem ter je rešil tudi živino iz gorečega hleva. Škoda, ki jo je povzročil požar, je zelo velika. Ceni se na 80.000 din. Zgorela je hiša, 20 m dolga in 8 m široka, pol zidana in pol lesena, dalje 30 m dolgo in 7 m široko leseno gospodarsko poslopje, drvarnica, velik svinjak in velika šupa. Vse skupaj je bilo zavarovano za 65.000 dinarjev. Posestnik Pungartnik je šele meseca marca sklenil zavarovalnino ter je premijo tudi takoj plačal. Med ljudmi se je začelo takoj po požaru govoriti, da ogenj ni nastal po neurečih. Namigavali so ljudje pri tem, da ima Pungartnik velike dolgove, ki bi jih moral takoj plačati, denarja pa nima. Orožniki z Remenika so zasledovali te govorice ter se jim je res posrečilo pojasniti skrivnost požara in požigalca izslediti v osebi samega lastnika Pungartnika. Izdala ga je njegova žena Antonija, ki je izjavila pri zaslišanju, da je mož že teden dni pred požarom govoril, da bo zažgal gospodarsko poslopje ter potegnil zavarovalnino. V noči na 20. maj je mož dolgo ostal zunaj, vrnil pa se je potem v sobo ves vznemirjen. Zena je takoj sumila, da je podtaknil ogenj ter je hotela iz hiše gasiti. Mož pa jo je prijel za roko ter jo potegnil v posteljo, češ, saj je zavarovano, naj le gori. Šele ko je bila tudi hiša v plamenih, jo je izpustil ter je odhitel reševati živino. Ko mu je žena omenjala, da so ljudje, ki spijo na hlevu, v nevarnosti, je dejal, da se bodo že prebudili, ko jih bo peklo. Ženino izjavo so orožniki predočili tudi osumljenemu Pungartniku, ki je nekaj časa še tajil, potem pa se je vdal. Dejal je, da

je že jutraj podtaknil v slamnato streho na gospodarskem poslopiju prižgano gobo, ki je tlela do polnoči, dokler ni ožgen dosegel slame. Ponoči je odšel iz hiše samo gledat, če goba še tli, in ko je našel vse v redu, se je vrnil zopet nazaj k ženi. Dejal je, da si je hotel z zavarovalnino pomagati iz dolgov, ki jih je okrog 35.000 din. Nekaj bi mu bilo še ostalo in ker je sam tesar ter ima doma les, bi si bil do zime postavil nove zgradbe, pa bi imel posestvo brez dolgov. Požigalca in njegovo ženo so orožniki aretirali ter ju odgnali v sodne zapore v Marenbergu.

— Pri zaprtju, mošnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Zahteve zavarovalnega uradništva

Ljubljanska podružnica Zveze bančnih zavarovalnih industrijskih uradnikov Jugoslavije in Društvo združenih zasebnih in trgovskih nameščencev sta sklicala v sredo zvečer v salonu »Pri levu« javno protestno zborovanje, ki je sijajno uspelo, saj je bil salon do zadnjega kotička napolnjen. Zborovanje je vodil predsednik g. Vrančič, ki je razložil zgodovino borbe z delodajalsko organizacijo za kolektivno pogodbo, za določitev minimalnih plač, za stalnost in za pokojninsko zavarovanje. Ker delodajalci na prvo resolucijo uradništva niso odgovorili, je po pritožbi v Belgradu prišel odgovor, da inozemske zavarovalnice pogajanja zavlačujejo. Za vodjo pogajanj je socialno ministrstvo imenovalo upravo mesta Belgrada, bil pa je 1. marca sklican v Zagrebu neposredni sestanek, na katerem so delojemalci predložili delodajalski organizaciji svoj osnutek kolektivne pogodbe. Delodajalci so takrat pristali skoraj na vse točke, razen na dodatno pokojninsko zavarovanje in na stalnost v službi. Z ozirom na dobljena poudarila v Zagrebu so delojemalci sestavili nov osnutek pogodbe. Pri sestanku 7. maja pa so delodajalci izigrali uradništvo na ta način, da niso hoteli pristati niti na tiste točke, na katere so 1. marca že pristali. Sledila so številna

protestna zborovanja zavarovalnega uradništva, ki pa žal niso omajala stališča delodajalske organizacije. Uradništvo je bilo sito nevzdržnega stanja in je postavilo rok 7. t. m. za nadaljevanje pogajanj, sicer preide uradništvo na ostrejša obrambna sredstva v okviru zakona, po potrebi tudi do stavke.

Nato je govoril predsednik akcijskega odbora g. Antosiewi, ki je poudarjal, naj si zavarovalnice delajo dobiček iz obresti svojega kapitala, ne pa s stiskanjem uradništva. G. Gombač je obljubil solidarnost Zveze društev privatnih nameščencev. Zborovanje je pozdravil tudi g. Pernišek za Društvo združenih zasebnih in trg. nameščencev Slovenije in obljubil pri borbi vsi pomoč. Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri daje uradništvo odloga le do 7. t. m. in zahteva, da odredi uprava mesta Belgrada drugi pomirjalni postopek do istega datuma. Tik pred zaključkom pa je prejel g. predsednik Vrančič sporočilo centralne, da je sklican drugi pomirjalni sestanek za 6. t. m. v Belgradu. To sporočilo so vzeli zborovalci z velikim veseljem na znanje, saj se zavedajo, da je to plod njihove stanovske zavesti in vztrajnosti.

prisotnim — poročna darila: bonboniero najboljših slaščic. Ker sva dobila darila tudi midva, sva čutila dolžnost, da novoporočencema čestitava, kar sva tudi storila. Upajmo, da bo zakon srečen, kajti v moderni Turčiji mora držati do smrti. Atatürk ne pozna razporeke in ne dovoljuje večerstva, dasi terja samo civilno poroko pred sodnikom in ne tudi cerkvene. Zato pa je tudi ves akt poročne obreda v občinski dvorani izredno hladen, brez svečanosti in brez čustva: vpliva kot hladna razumska pogodba in ne kot dejanje ljubezni, usodno za vse življenje. Te mistike Atatürk ni znal ohraniti. Nebrižno kajenje prisotnih svečanost samo še zmanjšuje. Toda izhod iz dvorane spominja zopet na evropsko ženitev: prisotni vsi čestitajo novoporočencema ter ju spremljajo do avtomobilov pred občino, ki čakajo, da v dolgi procesiji odpeljejo svate na svatbo.

Iz občinske dvorane, kjer so nam delali družbo srbski mohamedanci, sva se napotila tudi midva na »svatbeno kosilo«, na slavnosten banket na ladjo, ki sta se ga udeležila naš vojni minister general Marič in turški vojni minister Kazim Ezap poleg guvernerja in župana in drugih takšnih odličnikov ter novinarjev. Sledile so napitnice obema državam in Zetski plovidbi posebej v resnično prijaznem razpoloženju, kakor smo ga bili deležni v vsej Turčiji. In reči moram, da smo na vsej poti prav v Turčiji vzbujali največ pozornosti in tudi sicer bili v vseh stvareh najbolj zadovoljni. Moderna Turčija se je izmed balkanskih držav najbolj približala Evropi in ko smo se oddaljevali od Azije in nje in plovemo zdaj že v grških vodah, ji dajemo priznanje čudovitega preporeka, verujoč v njen razmah in novo rast ter se pridružujemo njihovem klicu: »Jarasi Atatürk!« td.

Samo »Slovenec« Vam lahko ustreže! 152 bogatih daril Vam nudi!

Želite lepo stanovanje

z opravo in opremo za spalnico, kuhinjo in predsobo?

Želite:

nevestine opreme,
šivalne stroje,
radijske aparate,
pisalne stroje,
lepe prvostresne harmonike,
kuhinjsko opremo,
dvokolesa,
zaboj sladkorja,
prašica (ca. 120 kg),
gnojilo za Vaše polje (losfatno žlindro),
gnojilne črpalke,

pluge osipalnice,
izruvače za krompir,
brane,
belo moko,
obleke: ženske, moške,
ure,
fotoaparate,
knjižne zbirke,
reporeznice,
servise, nalivna peresa, čevlje,
platno itd.

Želite lepo potovanje

z avtobusom z vso oskrbo 8 dni od 24. do 31. julija — ki ga organizira izletniška pisarna Okorn — iz Ljubljane na Trbiž, Cortino d'Ampezo, Bolzano, Innsbruck, Garmisch-Partenkirchen, München, Berchtesgaden, Königssee, Zell am See, Glocknerstrasse, Heiligenblut, Spittal in nazaj v Ljubljano?

Vse to Vam poklanja »Slovenec«!

Nad 100.000 dinarjev so vredne te nagrade!

Sreča Vas čaka pri žrebanju 15. julija t. l. — Zato postanite hitro naročnik »Slovenca« ali pa ga kupujte, da boste imeli pravico do žrebanja!

Usoda ne bo skopa, pokloni Vam lahko dragocena darila, kot jih ne morete dobiti nikjer!

Velik požar

Vransko, 1. junija.

Pretekli ponedeljek popoldne okrog ene je nastal visoko v hribih nad Vranskim velik požar, ki je vpepelil hišo in velik kozolec posestniku Francu Karo, p. d. Ručigaju. Ker stoji hiša in ostala poslopja na lepi razgledni točki, so požar videli daleč po Savinjski dolini skoraj do Celja. Kako je ogenj nastal, točno nihče ne ve, domnevajo pa, da so se vnele saje v dimniku, odkoder je ogenj preskočil na slamnato streho, ki je bila v hipu vsa v plamenih. Ker je bila hiša lesena in vreme zelo vetrovno, je bilo gašenje silno težavno, zlasti še zato, ker na hribu ni v bližini dovolj vode in tako visoko sploh ni mogoče priti s kako brizgalno. Vendar pa se je ljudem, ki so prihiteli na pomoč, posrečilo, da so vsaj živinski hlev obvarovali. Pri gašenju se je nesrečni posestnik Karo precej opedel po obrazu. Škoda je zelo velika, ker je zgorelo precej živeža, obleke in drugih stvari. Zavarovalnina znaša komaj 10.000 din. Nesrečna žena se je ravno par ur prej vrnila domov z evharističnega kongresa v Budimpešti.

ABBZIA (ITALIJA)

EDEN HOTEL

ZENTRAL ob morju
Polni pension od Lit. 40—
Posebni prospekti na željo

ZDRAVILIŠČE

IN PENSION Lastna plaža pred hišo -
DR. HORVAT Najmodernejši komfort

PORTOROSE (ITALIJA)

HOTEL PORTOROSE

HOTEL RIVIERA Direktno ob
morju - lastna
plaža - tek. voda - pension Lit. 27—40.

Na „Lovčenu“ okrog Balkanskega polotoka

XIII.

Smirna v Aziji.

22. maja.

Končno smo stopili na prava azijska tla in dosegli svojo najzgodnejšo točko v Smirni, v Izmiru. Na brod so se tedaj spustili — ne galebi, temveč prave, resnične ljubke grlice in nam zagrušile priščen pozdrav. Prav gotovo sem bil tega pozdrava bolj vesel, kakor oficijelni napitnice, ki jih pa ob tej priliki ni bilo. Napovedane pa so bile za nekaj ur pozneje.

Stopli smo prvikrat na tla Azije v mestu, kjer se je dogodila največja tragedija povojne dobe, novo preseljevanje narodov. Smirna, moderno turško mesto v podnožju, toda v razmeroma širokih ulicah se vzpenja do hriba z vitkimi cipresami in džamijami, gleda proti pristanu še vedno s svojim pogoriščem, z razvalinami stare moderne grške četrti, ki je vsa zgorela ob veliki revoluciji l. 1922. Tedaj so grki stopili z vojsko na azijska tla, ubili prvi dan 300 ljudi in jih 20.000 aretirali, pridrveli v notranjost, kjer pa jih je ustavil Kemal-paša in jih obrnil v strašen tek. Morja in ogenj sta sledila porazu in napredovanje Turkov je bilo tako naglo, da se Grki niso mogli vkrečiti na ladje in so skakali živi s pristani v morje, z gorečim mestom za hrbtom in turško vojsko. Na tisoče je našlo smrt prav v tej vodi in na tem mestu, kjer smo stopili na azijska tla... In potem je sledila preselitve skoraj dveh milijonov Grkov iz te obale Male Azije, največje preseljevanje naroda v zadnjih stoletjih. Obala Male

Azija se je rešila evropske invazije... In prav tu smo mi stopili v Azijo.

In ni čudno: takoj, ko smo stopili na pošto na obali, da kupimo znamke za pozdrave, smo našli na dva Jugoslovana, ki sta tu v službi in sta se preselila iz Bosne. In odšel smo srečavali na vsakem koraku Jugoslovane: ko mo kupovali razglednice, nam jih je prodajal Bolgar; kovege smo izbirali pri starem Skopljanu in v občinski hiši nas je peljal Hercegovac, še pred meseci katedrja v Belgradu. Ne s francosčino ne z nemščino se nismo razumeli, s erščino — bogami! — se v Smirni porazgovorili tudi s Turki. Namesto dva milijona Grkov, ki so zapustili ta kraj, se je preselilo samo v Smirno in okolice okoli 400 mohamedanskih družin iz Jugoslavije, največ iz Bosne in Makedonije; tu so našli novo domovino in pravijo, da se jim dobro godi. In pripravila se zopet nova emigracija v Turčijo, ki rabi ljudi: saj je vsa obala od Skutari do Smirne, ki je zelena in plodna, neobdelana... Nova Amerika.

Sicer pa je Smirna velika trgovaška luka, važna postojanka za pot iz Carigrada v Egipt in Sredozemsko morje, važna luka za Ankaro in venika trdnjava za obrambo turške Male Azije. In zato ni slučaj, da je prav ta dan prispel na evopi poti po Turčiji naš vojni minister general Marič v Smirno, ki je bila vsa v zastavah: v rdečih zastavah s turškim polumesecem-zvezdo. Vse mesto ga je pričakovalo na postaji in spremilo v hotel in to prav tisti čas, ko sem sedel v vrtni kavarni in pisal pozdrave v senci cipres...

S tovarišem Slovincem sva prehodila vso Smirno: od pristani, kjer sem v prvi knjigarni videl Kappusovo knjigo »Hamlet von Laibach«, na sam vrh in po turških ulicah ob velikih pla-

katih kina »Kral Lire« v moderno četrto, mimo itajanske šole k obali in spomeniku Svobode, Kemala Atatürka, ki z mečem kaže proti Grčiji... In ob njem je lep park, botanični vrt, na koncu katerega stoji ličen paviljon z visokimi okni, spominjajočimi na vrtno restavracijo. Radovedna kot sva, sva izpraševala v vseh jezikih, ki sva jih znala, kaj je ta stavba, v katero so hodili ljudje, pa nismo videli, da bi kaj pili. Ko sva obupana potražila v slovenščini, so presenečeni odgovorili strje v srbsčini, da je to občinska dvorana, kjer se bo prav zdaj vršila 23-ta civilna poroka tega dne. In po zaslugi teh Srbov sva dobila dostop med svate in se udeležila poročne obreda v moderni Turčiji Atatürka. Vas zanima? V veliki dvorani se zbirajo svatje novoporočencev ob kavarniških mizicah, na katerih so samo pepelnjaki. Prihajajo oficirji, trgovci in lepe Turkinje, tako lepe, da je človek vesel Atatürka, da je svetu odkril to zakrito lepoto... V to, nekoliko kavarniško razpoloženje, kjer moški neženirano kade, pride dostojanstveno laičen sodnik, in z njim njegov pisarnik z debelo knjigo. Od množice tedaj stopita ženin in nevesta, ki se v tem slučaju nista v ničemer ločila v obleki od ostalih udeležencev, brez rož in drugih vidnih znakov, ter sedeta k pisalni mizi nasproti resnemu sodniku. Z njima prisedeta ob stranski strani oboje priči, ki sta bili v tem primeru v navadni obnorski beli promenadni obleki in belih polčevljih. In sodnik vpraša popolnoma v slogu katoliškega poročnega obreda ženina in nevesto za njuno prosto voljo skleniti zakon, kar obljubita in izjavo potrdita priči, nekar se vsi pišejo v knjigo — in je akt končan. Pristana sta si izmenjala že pri zaroki. Sodnik novoporočencema čestita in sorodniki razdele vsem

Kaj pravite?

Dijakinja nam je poslala sledeče pismo:
Nasa domača vas ima 87 hiš in okrog 500 prebivalcev. Vaskani in bližnji sosedje ne sadijo vinske trte, razen ob hišah.

Danes v vsaki hiši kuhajo žganje. Vaski sodež skušajo prekuhati v lastrupi kruške, jabolka, celo bezgove jagode, dremalje in razne gozdne sadeže; sadijo pa v la namen že tudi sladkorno peso itd. Žganje pijejo moški, ženske in otroci.

Pozvedoval sem pri ljudeh in dognala, da včasih ni bilo tako, da se je la sila vnaša za žganjekuho in žganjepitje začela že zadnja leta. Splošno so mi vsi ljudje zatrjevali, da niso kuhali niti v eni hiši žganja, dokler ni prišla tudi prasta žganjekuha.

»Prej smo,« tako so mi rekli ljudje, »rabili žganje samo za zdravila, da smo v njem namočili arnike, encijane, šentjanžvevo rožo itd., doma pa ni žganja nihče imel in tudi pil ga ni. Nekateri možakarji so ga spili, ko so šli za veliko noč k spovedi eno silce ali dva za dobro spanje in večjo korajžo, drugače pa ne.«

Danes nakuhajo in popijejo po posameznih družinah letno po 20, 30, 40 litrov in tudi več žganja.

Gospod urednik, kaj pravite?
»Kam to pelje? Zadnjič ste pisali v »Slovenec«, da Japonci na zaslednem kitajskem ozemlju zopet uvajajo uživanje opija, da bi narod degenerirali in demoralizirali. Ali ima kdo z nami iste namene? — Dokler so naši očeti in dedje pili vino, ne žganja, smo bili Slovenci korenjasti, delavni, odporni in značajni. — Srbi vedo, kaj pravi njihov pregovor: Dobro jutro rakija — zbogom pamet.«

Birmanska darila

po nizkih cenah pri
J. VILHAR, urar
Ljubljana, Sv. Petra c. 36

— Za vsakega nekaj je obrtna razstava v Berlinu. Od 15. do 24. junija avtoizlet Dunaj-Praga - Berlin - Nürnberg - München - Berchtesgaden - Grossglockner. Prijavite se v Izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, hotel Slon, tel. 26-45.

— Izletnikom na Golico sporoča župni urad pri Sv. Križu nad Jesenicami, da bo v binkoštnih praznikih ter vse nedelje in praznike v juniju v župni cerkvi pri Sv. Križu sv. maša tudi ob 9 dopoldne.

— Pričimo z nabiranjem rezerv zdravja za dni, ko ne bo sonca. Ven na sonce, toda nikdar brez CIMEAN kožne kreme.

— Protialkoholna literatura bo gotovo dobro služila vsakemu poborniku protialkoholnega gibanja zlasti v tem protialkoholnem tednu. Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani priporoča: Zvan Jakob, Nova pota, doneski k protialkoholnemu gibanju, 10 din; Mrkun: Alkoholno vprašanje, 10 din; Mrkun: Zgodovina protialkoholnega gibanja po svetu, zlasti v Sloveniji od leta 1902 do leta 1927, 14 din; Mrkun: Dinamit in antidinamit, 10 din; Protialkoholne kateheze, 1 din; Mali protialkoholni katekizem, 1,50 din; Žganje, protialkoholni spis, 1 din; Poročilo o II. protialkoholnem kongresu leta 1909, 1 din.

— Hmelj in pivarnino, ki je zaostala v rasti, gnojite s sečnino! Naročite to izvrstno, hitro učinkujoče dušično gnojilo pri Tvorilci dušika v Rušah.

Birmovanje v ljubljanski stolnici o binkošti

Na binkoštno nedeljo je v stolnici zadnja maša za vernike sploh ob 8 jutraj. Ob pol 9 je zadnje obhajilo vernikov. Nato se stolnica izprazni in ostane rezervirana le za birmance in botre. Ob 9 je pontifikalna škola maša. Po maši se ob 10 začne birmovanje. Botri naj počakajo z birmanci na svojih mestih v klopih in ob njih, da jih reditelji uvrste. Ko so otroci birmanci, gredo skozi zakristijska vrata ven in se, ko pozvonijo v zakristijskim zvonom, vrnejo skozi glavna vrata v cerkev. Ko prejmejo zadnji blagoslov, gredo iz cerkve skozi stranska vrata (nasproti prižnice). Vhod v cerkev je torej med vsem birmovanjem le skozi glavna vrata, izhod le skozi stranska.

Ob 10 in pol 12 sta pri stranskem oltarju dve tihi maši za birmance in botre, ki dotlej še niso bili pri maši.

Zadnji blagoslov se podeli dopoldne trikrat: ob 11., ob 12 in ob sklepu birmovanja.

Popoldne so v stolnici ob pol 3 slovesne večerice. Nato je ob 3 birmovanje po gornjem redu. Zadnji blagoslov je le ob sklepu. Po birmi so slovesne liturgije.

Na binkoštni ponedeljek je ob 10 pontifikalna maša. Po maši je ob 11. začetek birmovanja. Zadnji blagoslov je le ob sklepu. Popoldne ni birmovanja.

Opomba: Birmanci morajo imeti v rokah birmški listek in trak. Pri delitvi birmne položaji boter desno roko na desno ramo birmance. Ko je ta birman, mu boter preveže čelo s trakom. Nato odide k oltarju sv. Reš. Telesa, kjer se birmance odvzame trak in se mu s čela obriše križma. Botri naj skrbijo, da prejmejo birmanci tudi zadnji blagoslov, ki spada k obredu birmice. Znamenje za blagoslov se da s zakristijskim zvonom.

1 II. umetnostna razstava kluba »Neodvisnih«. Otvoritev II. umetnostne razstave kluba »Neodvisnih« likovnih umetnikov bo v nedeljo, 5. junija 1938, ob 11.15 v Jakopičevem paviljonu z otvoritvenim govorom N. Pirnata. Razstavljajo Stane Kregar, Maksim Sedej, František Smerdu. Prva dva sta že znana iz prejšnjih razstav v Ljubljani, kjer sta s svojimi deli vzbudila pozornost. Lepe uspehe sta dosegla tudi na razstavah v Belgradu, Rimu, Pragi in drugod. F. Smerdu je učenec L. Mestrovica ter obeta biti prijetno presenečenje za ljubitelje kiparske umetnosti. Razstavljena bodo samo še doslej nerazstavljena dela. Ker bo razstava vsekakor zelo zanimiva, jo priporočamo v obisk vsem, ki se zanimajo za razvoj slovenske umetnosti.

1 Slomškova družba, podružnica za mesto. Danes ob 20 sešatek v šoli na Ledini. Predava g. direktor Dolenc. Člani, pridite gotovo!

1 Českoslovaški konzul g. Minovski je imel sinoči v prostorih »Danice« v Akademskem domu predavanje o sedanjem položaju Českoslovaške. Predavanja se je udeležilo okrog 100 akademikov. Akademiki so predavatelja, ki je ostal med njimi skoraj do polnoči, mnogo izpraševali o perečih vprašanjih sedanje evropske politike.

Ribe sardelice Din 6.—
skuše (skombri) Din 10.—

za kg nudi danes trgovina rib
I. Ogrinc — »Riba«
Ljubljana - Pogačarjev trg (skofija)

1 Šolska razstava risb in ročnih del na drž. II. real. gimnaziji (Poljane) bo na binkoštno nedeljo, ponedeljek in torek odprta dnevno od 8—18. Stari in vsi, ki se zanimajo za delo mladine, vljudo vabljeni. — Ravnateljstvo.

1 »Slovenska narodna pesem« je naslov velikega koncerta »Akademskega pevskega zbora«, ki bo v petek, dne 10. t. m. v veliki dvorani hotela »Uniona«. — Preiskrbite si vstopnice, kajti za udeležence vsedržavnega trgovskega kongresa, ki bodo prišli v Ljubljano, je že doslej naročenih in rezerviranih ogromno vstopnic. Dijalstvo še posebej opozarjamo, naj čimprej pokupi svoje dijaške vstopnice. Ker jih je omejeno število zaradi zmanjšane prostora stojišč v dvorani in bodo kmalu razprodane. Prodaja vsak dan od 8—18 v vratarstvu loži na univerzi.

1 Vpisovanje v 12 dnevni tečaj o negi in prehrani dojenčkov je dnevno med dopoldanskimi uradnimi urami v državnem zavodu za zdravstvo zaščito mater in dece v Ljubljani, Lipičeva ulica

Ljubljana

V petek, dne 3. junija 1938

Gledališče

Drama: Petek, 3. junija: Zaprto. — Sobota, 4. junija: »Zenitje«. Red A. — Nedelja, 5. junija: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 6. jun.: »Izpit za življenje«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Torek, 7. junija: Zaprto.

Opera: Petek, 3. junija: Zaprto. — Sobota, 4. junija: »Glocondas«. Premiera. Premier. abonma. Nedelja, 5. junija: Ob 15: »V kraljestvu palčkov«. Mladinska predstava. Prireditelj učiteljskega pevskega zbora. — Ob 20: »Pod to goro zeleno«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ponedeljek, 6. junija: »Evgenij Onjegin«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Torek, 7. junija: Zaprto.

Prireditve in zabave

»Veliki oder svetla« na Viču. Na binkoštno nedeljo, dne 5. junija, uprizori Prosvetno društvo Ljubljana-Vič ob pol 9 zvečer na prostem pred župno cerkvijo na Viču veličastni misterij »Veliki oder svetla« po don Pedru Calderonu. Ta predstava bo uvod v jubilejne svetlostin, ki bodo na Viču v času od 5. do 12. junija. Ker je zanimanje za predstavo zelo veliko, prošimo občinstvo, da si pravočasno rezervira vstopnice. Igra se ponovi na binkoštni ponedeljek 6. junija. Vse Ljubljančane in okoličane vabimo, da obiščejo predstavi.

Na I. sklepni produkcijski šole Glasbene Matice v torek, dne 7. t. m., nastopi skoraj 30 gojencev, večina od 1. do 4. razreda Matične šole. Spored se dobi v knjigarni Gl. Matice, stane 3 din in je obenem vstopnica.

Danes samo 2 predstavi in sicer ob 16. in 19.15 ur.

Danes nepreklicno zadnjikrat!
KINO UNION
Telefon 22-21

Slavni nemški dirigent Johann Strauss izvira iz znane dunajske Straussove družine. Dirigent je nekač slavnega kralja valčkov, Johana Straussa in je 20 let igral v stričevem orkestru. V Ljubljano prihaja po sijajno uspešni koncertni turneji po Česki in Bolgarski. Pri nas pa je koncertiral od sedaj v Belgradu in Zagrebu, obakrat z orkestrom kr. garde. Tudi v Ljubljano pride celotni orkester kr. garde in bo koncert drevi ob 21 v veliki Unionski dvorani. Vstopnice na blagajni Kina-Union.

Ne dva, temveč samo en bolgarski pevski zbor bo ob binkoštnih praznikih v Sloveniji. Dobimo goste iz mesta Ruse ob Donavi, kjer deluje z največjo vno meščanskim mešani zbor, ki je znan pod imenom Slavajkov. Bratje bolgarski pevci se pripeljejo v Ljubljano na binkoštno nedeljo jutraj z belgradskim brzovlakom, ob pol 11 nastopijo potem v veliki Filharmonični dvorani.

Predavanja

Filozofsko društvo v Ljubljani bo priredilo jutri, dne 4. t. m. ob 18 v mineraloški predavalnici naše univerze predavanje o temi: Aleš Ušeničnik in moderna filozofska problematika. Predaval bo g. univ. prof. dr. France Veber. Predavanje se bo vršilo v proslavo 70 letnice Aleša Ušeničnika. Vstop prost. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

V društvu za pravno filozofijo in sociologijo v Ljubljani bo v petek 3. t. m. točno ob 18 v seminarjski dvorani Juridčne fakultete nadaljeval predavanje g. prof. dr. Veber o temi »Pravo in norme«. Vabljeni vsi, ki se zanimajo.

Sestanki

Trnovski Fantovski odsek ima drevi ob 8 v Domu redni sestanek. Predaval bo g. Ing. Sodja. Člani pridite točno in vsi!

Občni zbor »Dobrotec, obmrtnega podpornega društva poštinskih nameščenec v Ljubljani, bo danes 3. junija zvečer ob 19.30 v bel dvorani hotela Union v Ljubljani z obilnim dnevnim redom. Odbor.

Lekarne

Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Ljubljence kinopublike vsega sveta:

Nelson Eddy ki ga poznate iz vefilmov Rose Marie in Beli jor-govan, bo pel v tretji in najnovejši slager-opereti

ROSALIE

Eleanor Powell • Ilona Massey • Pesmi • glasba • ples • revija • humor!
Premiera danes! **KINO MATICA** Telefon 21-24

Koledar

Petek, 3. junija: Klotilda, devica; Pavla, devica mučenica.

Sobota, 4. junija: František Ksav. spoznavalec; Kvirin, škof, mučenec.

Predsednik vlade in gradbeni minister se udeležita kongresa za ceste

Kakor nam sporoča predsednik Društva za ceste, se kongresa za ceste, ki se prične s predkonferencami že v petek zvečer, udeležita tudi ministri predsednik dr. Milan Stojadinović in gradbeni minister Stošovič. Gradbeni minister bo ob tej priliki podal primerno izjavo o vladnem programu za javne, zlasti cestne zgradbe v državi in v Sloveniji. Čas prihoda še ni znan.

Najnovejši vzorci
A. E. Skaberne Ljubljana

— Nov vlak. Pričnši od nedelje, dne 5. jun. vozi na progi Dolnja Lendava—Čakovec nov vlak štev. 8097a z odhodom iz Dolnje Lendave ob 15 in s prihodom v Čakovec ob 16.05, kjer ima zvezo za Maribor, kamor bo prihajal ob 18.36, in za Ljubljano, kamor bo prihajal ob 22.01; zato pa izostane od navedenega dneva na isti progi vlak štev. 8097 z odhodom iz Dolnje Lendave ob 15.45 in s prihodom v Čakovec ob 16.58.

— URE, nakit za birmo čuden, Prešernova 1.

— Poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, na binkoštni ponedeljek, dne 6. junija, ne posluje za stranke.

— V članek ob šestdesetletnici g. dr. Vladislava Pegana se je vrnila netočnost. G. dr. Pegan svoj čas v Celju na orglarski šoli ni poučeval latinščino, pač pa je uvajal učenec orglarske šole v razumevanje liturgičnega jezika, v kolikor imajo z njim opravili organisti. Njegov glavni predmet na orglarski šoli pa je bil poučevanje prihodnjih organistov za občinsko tajništvo.

— Trg. boln. in podp. društvo v Ljubljani je za svoje člane in njih svoje doseglo pri Jadranski in Dubrovniški plovi ugodnost vožnje v bolj-šem razredu za plačilo slabega. Člani, ki se hočejo poslužiti te ugodnosti, dobe vse potrebne informacije pri društvu, Gajeva 5.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatenice urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zdravil na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode
Ogl. reg. S br 30474/35

— Tivar obleke, vodeča znamka v kakovosti, modri in črni. Glavna zaloga Anton Brumec, Ljubljana, Prešernova 54 nasproti glavne pošte.

GRADO

pri TRSTU

Zlati otok. Plaža.
Morske
termalne
kópeli

Hotel ESPLANADE Hotel MILANO
I. raz. ob obali II. raz. ves komf., prosp.

Pension VILLA REALE
Park ob obali. Hotelski boni reda »C«

Hotel METROPOL
Moderni komfort. Cent. lega. Zmerne cene.

Pension LITTORIA
Moderni komfort. Obrežna biljina. Zmerne cene. Pruskehi

1 Fotoamaterji! Na izletih, potovanjih ali na morju fotografirajte z našimi novimi, pravkar prispelimi filmi z najnovejšo emulzijo in dosegli boste presenetljive uspehe. Specialna fototrgovina Janko Pogačnik, Ljubljana, Tyrševa cesta 20.

1 Težka pot pitanege vola. Včeraj okoli 10.30 je lahko opazovalec videl, kako je z največjo težavo premikal noge dobro pitane vola. Gonjač je imel velike stitnosti. Tam od nekod z Gorenjskega je bil vol prigan v Ljubljano za mestno klavnico. V Dalmatinski ulici sta se dva gonjača močno trudila, da bi žival spravila naprej. Takrat sta gonila še drugega vola, ki se ni opešal. Opešani vol je napravil pot iz Dalmatinove ulice do Zmajškega mosta v dobrih treh urah. Pri Zmajskem mostu pa sploh ni mogel več naprej. Gonjač je pri njem stal. Stražnik tudi ni vedel, kaj bi napravil. Okoli vola so se zbrali radovedneži. Nekdo je pogledal volove parkije in podal svoje strokovno mnenje, da je vol opešal zaradi mehkih parkijev. Iz klavnice so pripeljali poseben voz, naložili vola in ga ekpedirali v klavnico.

KINO KODELJEVO Telefon 41-64

Danes in jutri ob pol 9. uri prekrasni dvojni sporedi

Mladina prepeva Sodelujejo: Wleneršangerknaben

Dodatek: **Bell volk** Divji lov za slatim na Aljaski.

1 Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kune, Ljubljana, Gosposka ul. 7.

Ljubljanska glavna pošta bo povečana

Stara zahteva Ljubljančanov po povečanju poslopja glavne pošte se bo še letos uresničila. Minister za pošto, telefon in telegraf g. Cvrkič je namreč že nakazal znesek 250.000 din, ki bo zadostoval za modernizacijo vse glavne dvorane v posloplju in za dvorano pismonoš. Glavna dvorana, kjer je blagajna, bo obnovirana na način sodobne banke, tako da bodo stranke naglo in dostojno postrežene, ne pa kakor sedaj, ko se morajo v skromnih prostorih drenjati, čakati na svoj denar, oziroma svoj denar oddajati. Kakor čujemo, bo banska uprava v kratkem razpisala dela za renovacijo pošte, to je blagajniške dvorane in pismonoške dvorane. Ko bo pismonoška dvorana povečana, bo možno povečati tudi število poštnega osebja, zlasti pismonoš, ki jih v Ljubljani tako zelo primanjkuje. Poštna uprava je spoznala, da je končno le državno trgovsko podjetje, ne pa urad in da mora zato strankam postreči.

V načrtu pa so tudi druga dela, ki bodo deloma letos, deloma prihodnje leto uresničena. Sedanjí upravnik pošte g. Salehar je zavzel stališče, da mora biti pošta prijazen lokal, privlačen za stranke, in zato bo treba preurediti tudi avio. Avio ne sme biti temnača, kakor doslej, temveč svetla. Potrebno je nekaj več okenc, da bodo stranke prej postrežene. Treba bo dvigniti pošto še za tretje nadstropje in zgraditi novo podstrešje, tako da bo pošta dvignjena prav za prav za dve nadstropji. V podstrešju bo predavalna dvorana, kjer bodo poštni strokovnjaki vzgajali novice s predavanji o poštnem prometu. Minister za pošto g. Cvrkič je na te načrte že pristal ter je zagotovil, da bodo krediti na razpolago. Sedaj, ko nam raste obkoli glavne pošte pravo vsemestno središče z novo veličastno palačo hotela »Slon«, ko grade v bližini palačo »Slavije« in ko se pripravljajo zgradba palače tvrde »Bata«, seveda nikakor ne more zaostati pošta, ki ima za sedanjí čas morda najbolj važno in prometno točko v Ljubljani. Zato je popolnoma pravilno, da je g. minister pošte odredil, naj se palača glavne pošte dvigne za eno oziroma dve nadstropji. S tem bodo odpadle razne kritike in pa zabavljanja občinstva. Končna rešitev ljubljanskega poštnega vprašanja pa to seveda še dolgo ni, ker moramo čimprej dobiti v Ljubljano osrednjo kolodvorsko pošto, tako kakor jo ima v Evropi skoraj že sleherno mesto, ki nekaj da nasel

Celje

c Mladinski tabor pri St. Jurju ob juž. žel. Na binkoštni ponedeljek priredi celjsko okrožje fantovskih odsekov in dekliških krožkov v St. Jurju ob juž. žel. mladinski tabor, na katerega vabimo vse prijatelje naše mladine, da se ga udeležijo v čim večjem številu. Dopoldne bo veliko zborovanje, popoldne pa veličastna akademija, na kateri nastopi celjska telovadna vrsta. Na tabor bo prišel ban g. dr. Marko Natlačen. Ker so zvezo z vlakom zelo ugodne, se tega tabora lahko vsakdo udeleži. Vabljeni!

c Moško in žensko kopališče ob Savinji bo odprto od sobote 4. junija dalje.

c Kino Union: Zgodovinska snov iz Rusije »Knežinja Tarakanova«.

c Smrtina nesreča mladega granicarja. Včeraj dopoldne je opazil strojevodja vlaka, ki je vozil 9.50 skozi Štore, med postajama Štore in Celje blizu Teharja ob progi v Jarku granicarja, ki je ležal v vodi. Komisija je ugotovila, da je granicar mrtev in da je to Milivoj Dimitrijevič, ki je bil v službi pri obmejnem pododseku v celjski granitni trupi. Dimitrijevič je bil v sredo pozno zvečer v neki gostilni. Okoli 11 se je vračal v mesto in šel ob progi. V osek pri prehodu čez progo pa ga je pri kamnat škarp dohitel vlak ter ga je stroj najbrž sunil, da je zaradi tega omahnil v jarek in obležen mrtev. Govore tudi, da je bil Dimitrijevič napaden od fantov, kar pa najbrž ne bo držalo.

c Kino Metropol: »V čaru valčkar« (Hans Jaray).

Še do petka zvečer

oddane obleke v kemično čiščenje, plisiranje, barvanje, pranje in svetločkanje perila izgotovljeno sigurno do binkoštnih praznikov tovarna Jos. Reich

1 Združenje brivcev obvešča cenjeno občinstvo ter svoje člane, da bodo brivski in frizerski saloni v Ljubljani na binkoštno nedeljo odprti od 7.30—12. na binkoštni ponedeljek pa ves dan zapri. — Komisar.

1 Bežigradjane opozarjamo za birmo na fototelje Staut, Tyrševa 35a.

1 Juristi akademiki D.S.J.F. priredi v soboto, 4. junija ekskurzijo v Maribor. Odhod iz Ljubljane ob 5.30, povratek ob 22. Zbirališče pred glavnim kolodvorom v soboto ob 5.15. Na zamudnike se ne bo oziralo. Gg. ki so se prijavili samo za vožnjo, naj pridejo gotovo pravočasno na kolodvor. Kdo ima pravico, da se udeleži ekskurzije, se zve pri društvu.

Zastopstva v Dravski banovini: A. GOREC, družba z o. z., Ljubljana, Ing. FRIEDAU FERD., Maribor, ST. HASELBACH, Celje

Naše kmetijsko delavstvo

Ljubljana, 2. junija.

Anketa o našem kmetijstvu nadaljuje svoje delo. Vsi trije odseki so danes zasedali ter so bili prečitani najvišji referati, o katerih se je delno razvila živahna debata.

V kulturno-socialnem odseku ankete, ki zaseda pod predsedstvom načelnika oddelka za soc. politiko in narodno zdravje g. Antona Kosi, je včeraj referiral o kmetijskem delavstvu v Sloveniji gl. tajnik Delavske zbornice v Ljubljani g. Filip Uratnik. Iz njegovega referata, ki je bil zelo obsežen in je vseboval tudi mnogo doslej še neobjavljenega statističnega gradiva, posnemamo tole:

V referatu o poljedelskem delavstvu v Sloveniji je zbranih nekaj ugotovitev o pomočnem delavstvu v poljedelskih, vinogradniških in gozd-
nih obratih. Pri razmejitvi med poljedelskim in obrtnim delavstvom je bila merodajna razmejitev delavskega zavarovanja.

Poljedelsko delavstvo se da uvrstiti v dve veliki skupini, v skupino gospodarskih poslov in dninarjev, pri čemer so zlasti dninarji odnosi zelo raznoliki in da spadajo med dninarje tudi mali posestniki-kočarji s tistim sorazmernim delom, v katerem zavisi njih gospodarska eksistenca od meznega zasluga v poljedelstvu.

Na tej podlagi je prišel referent do sledečih zaključkov:

Pomožno delavstvo v poljedelstvu predstavlja tudi v Sloveniji pomembno družabno skupino, ki obsega 120 do 130 tisoč delovnih oseb. To je približno toliko, kolikor je vseh v nepoljedelskih poklicih zaposlenih delavcev in približno tretjina vseh v poljedelstvu zaposlenih delovnih oseb.

Za vse te delavce se postavljajo vsi oni problemi, ki so jih rešili za nepoljedelsko delavstvo naši socialnopolitični zakoni.

Postavlja se tu prvi vprašanje večje ali manjše intenzivnosti zaposlenosti, delne ali polne nezaposlenosti in potreba po podpiranju nezaposlenih; drugo vprašanje primernosti ali neprimernosti mezd za čas zaposlitve; tretje vprašanje zakonskih in pogodbenih norm o službenem razmerju s posebnim oziranjem na zaščito delovne sile; četrto vprašanje zavarovanja poljedelskega delavstva za primer bolezni, nezgod in starosti.

Pri tem je bilo predhodno ugotovljeno, da izhajajo kmetiči posli pretežno iz dninarskih in maloposestniških rodbin in da se zatekajo v primerih nezaposlenosti ali bolezni zelo pogosto v te rodbine, kar ima za posledico, da se socialna zaščita in socialno skrbstvo kmetičkih poslov in kmetičkih dninarjev med seboj izpopolnjujeta.

Zaposlenost in brezposelno skrbstvo.

Posestne razmere v Sloveniji so zelo neenake.

V alpskem severu in zapadu Slovenije ter po dolinah je odstotek večjih posesti mnogo višji, kakor v vinorodnih in kraških vzhodnih in dolinskih predelih. To povzroča, da gre tok notranje selitve poljedelskega delavstva v isto smer.

Vinorodni kraji dajejo številnemu dninarskemu prebivalstvu teh krajev v razmeroma kratkotrajnih sezonskih razdobjih sicer možnost zaposlitve. Vmes pa obstajajo mrtve sezone, ko je treba najti neobhodno potrebne dopolnilne zasluge, ki se vedno težje najdejo. Na dolinskem Krašu, v Prekmurju so predeli, kjer ostajajo mali posestniki trajno nedovoljno zaposleni.

V zvezi s tem priporoča referent:

Da bi se ustvarilo ozko sodelovanje med Javno borzo dela in bansko upravo in občinami v cilju:

a) pospeševanja izravnave po iskanju in ponudbi poljedelskega zasluga v mejah Slovenije; b) odvajanje nezadostno zaposlene delovne sile na sezonska dela v Francijo in Nemčijo po vzoru tozadevne organizacije v Prekmurju, katere veliki pomen ilustrira najbolje številka, da so zasluzili prekmurški sezonski delavci leta 1937 poleg prehrane med sezono še 25 milijonov din.

Pri tem pripada Javni borzi dela vodilna vloga, občine pa naj bi delo Javnih borz dela kot krajevni organi podprle. Banska uprava bi morala Javne borze dela z ozirom na ta razširjeni delokrog materialno podpreti.

Dalje naj bi se rezerviral za naše poljedelske občine primeren del državnih in banovinskih kreditov za javna dela. Da bo to mogoče, je treba v javnosti pravilno orisati položaj, v katerem se nahajajo ponekod v Sloveniji dninarske rodbine. Tej nalogi je posvetila mnogo pažnje Delavska zbornica.

Primernost mezd poljedelskega delavstva.

Tudi temu vprašanju je treba posvetiti vso pažnjo, da se ne bi dogajalo, da bi bilo navezano poljedelsko delavstvo zaradi neprimernih mezd, tudi če je bilo zaposleno, na javno pomoč.

Po mnenju referenta je treba misliti na razširjenje uredbe o minimalnih mezdah, zlasti na vinogradniško delavstvo. Potrebno je proučiti to vprašanje v vseh podrobnostih. Dosedanja raziskovanja upravičujejo misljenje, da so mezde pri vinogradniških delih nezadostne in bolj nizke, kakor diktirajo to produkcijske razmere.

Zakonske in pogodbene norme o službenem razmerju.

V pogledu zakonskih norm o službenem razmerju poljedelskega delavstva je treba ugotoviti, ali in v koliko so spričo novega obrtnega zakona naši stari poselski redi še v veljavi.

V poselske knjige se mora vnesti pouk, ki bo pravno neoporečen.

Službeni odnos kmetičkih hlapcev je odnos svoje vrste in potrebuje specialne ureditve. Tudi novejša zakonodaja drugih držav pozna posebne poselske ređe za kmetičke posle. Zaradi slinosti razmer bi bilo priporočiti, da bi sledili v naši državi tozadevno primerom alpskih pokrajin Nemčije.

Napori za skrajšanje delovnega časa bi morali iti vzporedno z napori za racionalizacijo poljedelskega dela sploh, s katero pa bi morali iti vzporedno predpisi o obligatorni zaposlitvi do sedaj potrebnih pomožnih sil v poljedelskih obratih določene velikosti in kvalitete. To bi skrajševalo sedanji prekomerni delovni čas v poljedelstvu, ki velja v enaki meri za samostojne kakor najete delovne sile.

Borzo razsodišče v Ljubljani. Pri razsodišču Ljubljanske borze za blago in vrednote od 1. julija do 15. avgusta ne bo ustinih razprav, pač pa se bodo sprejemale tožbe.

Prevzemanje kmetičkih dolgov. Po poročilu Privilegirane agrarne banke je doslej definitivno banka prevzela od 88 den. zavodov 6493 kmetov-dolžnikov v skupnem znesku 9.156.244 din ter je tem zavodom banka odobrila v tekočem računu 9.014.755 din, v 3% obveznicah pa 3.592.735 din. To je definitivni prevzem po izvršeni pravni in obračunski kontroli. Podatki so z dne 28. maja.

Povišanje glavnice Trepče. Kakor smo že poročali, bo Trepča zvišala delniško glavnico od 1.125.000 na 1.525.000 funtov šterlingov. To povišanje glavnice je v zvezi s prevzemom treh rudarskih podjetij, ki so bila že doslej last podjetja Selection Trust, ki ima tudi večino delnic Trepče. Gre za podjetja: Kopaonik Mines, Zletovo Mines in Novo Brdo Mines. Dosedanji delničarji teh podjetij dobe delnice Trepče v zameno. Tudi pogajanja za topilnico svine in cinka bodo v kratkem ugodno zaključena. Naprave bodo producirale tudi srebro.

Jugoslovanska banka v Zagrebu izkazuje za lansko leto pri glavnici 50 milij. din po odpisih in dotacijski pokojninskega sklada s 600.000 din s prenosom iz leta 1936 čistega dobička 2.126.139 dinarjev (za 1936 2.03 milij. din). — Banka je izplačevala obresti za 1937 ter oprostila vloge v tek. računih do 50.000 din, na knjižice pa do 12.500 din. Nadalje plačuje na stare vloge v tek. računih do 100.000 din 15%, na knjižice pa plačuje za vloge od 12.500 do 20.000 din 20%, za vloge od 20.000 do 100.000 din pa 10%. Skupno je lani banka starim upnikom plačala 30,4 milij. din (1936 26,9 milij. din).

Nabava kmetijskega orodja. Privilegirana agr. banka je odobrila do danes 623 posojil v skupnem znesku 677.396 din za nakup orodja in ostalega materiala.

«Slovenčeva» podružnica

Ljubljana, Tigrševa cesta

(palača Poštni dom)

Kulturni obzornik

Ljubljana — umetniško središče Slovencev

Na običnem zboru Umet. zgod. društva je podal univ. prof. dr. Fr. Stele prerez umetnostnega življenja in udejstvovanja Ljubljane od početkov v 18. stol. do danes. Med drugim je izvajal sledeče:

Ljubljano, ki je sredi 18. stol. postala upravno središče bivše vojvodine Kranjske, so oblikovale tri dobe: srednji vek, barok in sedanost. Srednji vek ji je dal osnovo, jo zgradil z ozirom na zemljepisne pogoje tal ter estetsko izoblikoval po vzorih srednjeevropskih in jo na zunanji poudaril s gradom. Barok, ki je dosegel višek sredi 18. stol., jo je na znotraj preoblikoval po načelih baročnih mest, sedanost je zabrisala srednji vek in dala mestu razmah v pristo naravo. V sodobnosti — po potresu l. 1895., zlasti po vojni — se kaže nova potreba, dati mestu tretjo podobo, ki naj bo zrela njenega novega pomena.

Za razumevanje Ljubljane kot umetnostnega središča je treba poznati njen notranji razvoj. Kot delnemu glavnemu mestu poveča pomen ustanovitve škofije. V dobi protestantizma in sledeče mu protireformacije postane kulturno središče. V novejši dobi se pomakne na širšo podlago in postane tako v 19. stoletju središče vseh Slovencev.

V sred. veku je vloga Ljubljane kulturno kolonizacijska. Naselbina trgovcev in obrtnikov, nastala na podlagi nemškega prava, se pa zaradi

Po vzoru inspektorja dela in viničarskih komisij bi bilo treba misliti na ustanovitve organov, ki bi bili poverjeni na okrajnih glavarstvih in pri občinah s kontrolo nad izvajanjem pogodbenih pravil in socialno zaščitenih predpisov poljedelskega delavstva.

Socialno zavarovanje.

Nemudoma je treba zavarovati poljedelsko delavstvo pri posebnem oddelku obstoječega socialnega zavarovanja. V vsakem primeru je treba izvesti to vsaj za viničarje in kmetičke posle. Ako bi se izkazalo, da je zavarovanje v vseh treh panogah za enkrat težko izvedljivo, bi bilo treba misliti predvsem na zavarovanje za primer nezgod in onemoglosti in starosti.

V tem primeru bi bilo treba izboljšati predpise o brezplačnem zdravljenju in vzdrževanju bolnih hlapcev in viničarjev po gospodarjih.

Ker so donosi poljedelskega dela majhni, je treba misliti, kako bi se dala izvesti vsa ta zavarovanja, zlasti pa starostno, na ta način, da bi se ne ustvarjali povsem brezposelne rentnike, temveč našla prava kombinacija med zmanjšano delovno sposobnostjo in delno nadaljnjo zaposlitvijo ter rentali, ki bi bile nezadostne, ako bi se delovne sile onemoglih prav nič ne izkoristile.

Borza

Dne, 2. junija 1938.

Denar

V zasebnem krlingu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani na 238—238,50, v Zagrebu na 237,20—238,80.

Grški bont so beležili v Zagrebu 28.755-29.185.

Nemški čeki so ostali v Ljubljani in Zagrebu neizpremenjeni na 14,40—14,60, nadalje so beležili v Zagrebu za erodo junija 14,39—14,59, za konec junija in sredo julija 14,3850—14,5850.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1 milij. 456.578 din.

Ljubljana — težaji s primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2414,66—2429,26
Berlin 100 mark	1756,02—1769,90
Bruselj 100 belg.	739,95—745,01
Cürich 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	216,18—218,24
Newyork 100 dolarjev	4344,76—4381,07
Pariz 100 frankov	121,09—122,58
Praga 100 kron	151,73—152,83
Trst 100 lir	229,34—232,43

Cürich, Belgrad 10.—, Pariz 12,19, London 21,7225, Newyork 439,25, Bruselj 74,225, Milan 23,09, Amsterdam 242,20, Berlin 176,25, Dunaj 41, Stockholm 112,05, Oslo 109,20, Kopenhagen 97,05, Praga 15,23, Varšava 82,50, Budimpešta 86, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,60, Bueno Aires 114,125.

Vrednostni papirji

Ljubljana, Drž. papirji: 7% invest. pos. 99—101, agrarji 62—63, vojna škoda promptna 483,50—484,50, begl. obv. 92,75—93,50, dalm. agr. 93—94, 8% Bler. pos. 99—101, 7% Bler. posojilo 94,50—95,50, 7% pos. Drž. hip. banke 100—101, — Delnice: Nar. banka 7,300—7,350, Trboveljska 205—215.

Zagreb, Drž. papirji: 7% invest. posojilo 99—100, agrarji 62 denar, vojna škoda promptna

483—485 (483), begl. obv. 92,50—93,50, dalm. agr. 92,25—92,50 (92,50), 4% sev. agr. 62 denar, 8% Bler. pos. 98,50 denar, 7% Bler. pos. 94,50 denar, 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 99,50 denar. — Delnice: Nar. banka 7,300 denar, Priv. agr. banka 228 denar, Trboveljska 205—225, Gutmann 65 blago, Isis 20 den., Tov. sladk. Bečkerek 600 blago, Osj. sladk. tov. 110—120, Dubrovačka 300 denar, Jadranska plovba 360 denar, Oceanfla 900 blago.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in življenjskih pridelkov v Slovenjem Gradu dne 27. maja: Voli I. vrste 4, II. vrste 3, III. vrste 2, telice I. vrste 4, II. vrste 3, III. vrste 2, krave I. vrste 3, II. vrste 2,50, III. vrste 2, teleta I. vrste 6, II. vrste 5 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste 12, II. vrste 10, III. vrste 8, svinjina 16, teletina 16, slanina 17, svinjska mast 18, čisti med 20, neoprana volna 10, oprana volna 20, goveje surove kože 12—14 din za 1 kg. — Pšenica 250, ječmen 200, rž 250, oves 175, koruza 160, fižol 300, krompir 100, lucerna 1250, seno 75, slama 50, pšenična moka 400, koruzna moka 200 din za 100 kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 30. maja: Voli I. vrste 6, II. vrste 5,50, III. vrste 5, telice I. vrste 6, II. vrste 5, III. vrste 5, krave I. vrste 4,50, II. vrste 4, III. vrste 4, teleta I. vrste 7,50, II. vrste 7, prašiči špeharji 10,50, prašiči pršutarji 7—8 din za 1 kg žive teže. Goveje meso I. vrste, prednji del 10, zadnji del 12, goveje meso II. vrste prednji del 9, zadnji del 10, goveje meso III. vrste prednji del 9, zadnji del 9, svinjina 16, slanina 17, svinjska mast 18, čisti med 22, goveje surove kože 12, telečje surove kože 12, svinjske surove kože 8 din za 1 kg. Pšenica 260, ječmen 240, rž 245, oves 220, koruza 160, fižol 260—400, krompir 120, lucerna 2600, seno 100, slama 50, jabolka I. vrste 900, II. vrste 700, III. vrste 500, pšenična moka 400—450, koruzna moka 200, koruzni zdrob 250, ajdova moka 500 din za 100 kg.

Poročilo o trgovskem prometu na sejmu v Kranju dne 30. maja. Na sejmu je bilo prignanih 44 volov, 28 krav, 5 telet, 7 junic in 1 bik. Na sejmu je bilo pripeljanih tudi 58 svinj in 89 prašičev. Prodanih je bilo 28 volov, 13 krav, 5 telet, 5 junic, 1 bik, 32 svinj in 18 prašičev.

Krani

Prosvetno društvo v Kranju je zbralo od avtoriziranih članov in prijateljev vsoto 823 din za odkup Prešernove hiše. Denar je društvo poslalo Hranilnici dravske banovine. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Sv. maša na Kofcah bo ob binkoštnih praznikih ob 8 jutraj.

Orehovica pri Št. Jerneju

Blagoslovitev gasilnega doma. Preteklo nedeljo je gasilska četa v Stari vasi pri Orehovici blagoslovila svoj nov gasilni dom. Dom je bil napravljen z velikimi žrtvami, vendar po svoji zunanosti dela četi, zlasti pa njenemu vodstvu vso čast. Pri tej priliki je kumoval g. Beno Gregorič, trgovec iz Ljubljane, in njegova ga. soproga Anola. Govorili pa so član banskega sveta adv. D. Weble, župan domače občine g. Hudoklin, starešina novomeške gasilske župe g. Marinč in drugi. Pri slovesnosti se je zbralo veliko domačega in sosednjega občinstva, ki se bo z veseljem spominjalo tega lepega dogodka.

Ze v predbaročni dobi je segal vpliv Ljubljane čez slovenske meje (razna kiparska, stavbarska dela v Zagrebu). V baroku, ko je Ljubljana dosegla svoj višek, se je ta vpliv še povečal.

Sledila je umetnostno nazadujoča doba: jože-finizem, Napoleonova Ilirija. Metternichova doba, pripravljena pa se je nova pot: slovensko narodno usmerjena Ljubljana.

Po potresu, zlasti pa po vojni, je nastal problem nove Ljubljane. Zbrala je raztresene moči in jih postavila v narodno zbirko.

V umetnostni neprijazni dobi (jože-finizem, Metternich) je Ljubljana kot umetnostno središče zaostala, dokler niso leta 1900 a razstavo slovenski impresionisti prelomili a preteklostjo ter ji dali kot političnemu središču Slovencev tudi pečat kulturnega središča. Njim je sledil ekspresionizem pod vodstvom bratov Kraljev. Istočasno z impresionizmom je zrasla prva generacija slovenskih kiparjev (Zajc, Gangl in pozneje Dolinar).

Z ustanovitvijo univerze je Ljubljana dobila oporišče arhitekturne umetnosti, ki pod vodstvom dveh mož J. Plečnika in I. Vurnika ter njiju učencev oblikuje našo prestolnico v tretjo dobo. Slovenska likovna umetnost, oprta na svoje lastno tradicijo, nastopa kot enakopraven sestavni del jugoslovanske umetnosti. Stik z občinstvom se je poglobil, k čemur so pripomogle nove institucije: Narodna galerija, Umetnostno zgodovinsko društvo, Akademija znanosti in umetnosti. Pravi dom umetnosti pa naj bi postala Moderna galerija, ki naj bi nadomestila zastareli Jakopičev paviljon.

Cilj vseh kulturnih prizadevanj pa je, povzdigniti Ljubljano v dostojen in viden simbol kulturnega življenja Slovencev.

Pariz pričakuje kraljevskih gostov

Sijaj kakor v pravljici „Tisoč in ena noč“. — Strogost določil angleškega dvora

Ta mesec bo v Pariz prišla na uradni obisk angleška kraljeva dvojica, za kar se Francozi na vso moč pripravljajo. Vse priprave so v rokah enega samega moža. To je Loze, šef protokola francoske vlade. Njegova sedanja naloga je pa taka, da ga prav gotovo nihče zanj ne more zavidati. Na njegovih ramah leži vsa veličanska odgovornost za vsako najmanjšo podrobnost. Kar je še doslej bilo sprejemov tujih vladarjev, je bilo vse igrača v primeri s tem, kar se sedaj pripravlja. Sprejem angleške kraljeve dvojice naj ne bo le varen, kar je že samo po sebi razumljivo, ne bo le izraz velikih in tesnih prijateljskih vezi, ki vežejo oba naroda. Biti mora še nekaj več! Pariz bo tiste dni tako sijajen, kakor morda še ni bil, obenem s tem pa bodo vse slavnosti in vsi sprejemi morali biti tako pripravljeni, da se bodo do zadnje pičice skladali s predpisano etiketo angleškega dvora, ki je silno stroga. To pa niso mačkine solze.

Postelji cesarja Napoleona in kraljice Marije Antoinette

Navadnega zemljana strse, ko bere, na kaj je ubogi gospod Loze vse moral misliti. Dohod vlaka je že danes na sekundo natančno določen, pa naj se svet podere. Ko bo vlak drdral na pariško železniško postajo in bodo začeli gmeti topovi ter igrati godba v pozdrav, bodo predsednik francoske republike s svojo ženo ter člani vlade morali stati do centimetra natančno tam, kjer se bo vlak ustavil, da bo angleška kraljeva dvojica izstopila. To se bo tudi res tako natančno zgodilo, ker so g. Loze in drugi že imeli tam skušnje s tistim strojevodjem, ki bo vodil vlak. Takoj za predsednikom bodo stali: predsednik zbornice in senata, ministrski predsednik in člani vlade, vsak pa na strogo določenem prostoru. Daleč za njimi bodo stali drugi odličniki, kakor jih je razporedil g. Loze. In potem se bo takole godilo:

Vlak se bo ustavil in iz odprtega vagona bo najprej stopil angleški kralj v uniformi angleškega admirala ali maršala. Čez prsi bo imel široki trak francoske častne legije. Predsednik francoske republike g. Lebrun bo stisnil kralju roko, pred kraljico pa se bo globoko priklonil. Nato bo kraljevi dvojici predstavil svojo ženo. Kraljica in gospa Lebrun bosta spregovorili nekaj besedic o popotovanju, isto bosta storila kralj in predsednik. Nato bodo kraljevi dvojici predstavljeni vsi gospodje, ki bodo stali na postaji. Ko bo to opravljeno, bo kralj stopil ob častni četi, ki jo bo pregledal ter polkovnika pohvalil, kako vrli vojaki so to.

Na vse to se bo še dolga vrsta avtomobilov razvrstila do francoskega zunanjega ministrstva, kjer bosta kralj in kraljica bivala. Med sobanami kralja in kraljice bo velik salon, ki bo ves na novo opremljen. Narodni muzej je moral za to priliko dati na razpolago svoje največje zaklade. Jedilnica je opremljena s tistim pohištvo, ki je služilo takrat, ko je rajni Briand dajal svoje visokopolitične obede. Kraljica bo spala v tisti postelji, v kateri je nekdaj spala kraljica Marija Antoinetta. Kralj pa bo počival v postelji, ki je v njej spal tudi Napoleon. Tudi pisal bo kralj na tisti pisalni mizi, na kateri je pisaril svoja pisma veliki cesar.

Naslanjači le za kralja in kraljico

Tudi opravo je moral natančno določiti g. Loze. In je pri vsem tem moral upoštevati še stroga določila angleškega dvora: vprico kralja ali kraljice smejo na foteljih sedeti samo člani angleške kraljeve hiše, vsi drugi obiskovalci pa morajo sedeti na takih stoli, ki nimajo naslanjala. Da bi se torej kak obiskovalec, ki bo prišel obiskat kraljevo dvojico, ne zmotil, je g. Loze v sprejemne sobane kraljeve dvojice dal postaviti le po dva naslanjača, tako da noben ne bo imel izbire in se ne bo mogel zmotiti.

Cudovito, kakor se nikdar doslej, pa bo okrašen Hotel de Ville, to je pariški magistrat, kjer bo pariško mesto sprejemalo kraljevske goste. Tako ta palača ni bila okrašena niti takrat, ko je leta 1896 obiskal Pariz ruski car. Pred palačo bo stalo 78 etetrov, 6907 drogov za zastave in 14.324 zastav bo vihralo tam okoli.

Kakor v pravljici „Tisoč in ena noč“ se bere poročilo, kako bo prirejena vrtna zabava na čast kraljevi dvojici v gradu Bagatelle. Ta grad je last grofov Artois. Na vrtu je malo jezerce s podzem-

ska jamo. Tukaj bodo tako rekoč nad vodo plesali najboljši francoski plesalci in plesalke. Kako bodo mogli izvesti to čudo, to je za sedaj še skrivnost prirediteljev. Ubogi g. Loze!

Tista noč na vrtu grofa Artois bo posvečena vrtnicam. Vrtnica je namreč znak Francije in tudi Anglije. Vse povabljenе dame bodo tisti večer morale nositi obleko rožne barve, ki bodo vanjo vtakani vzorci vrtnic. Plesale bodo deklice, ki bodo oblečene tako, da bodo podobne listom cvetočih vrtnic. Ples teh »vrtnic« se bo vrtil v svitu tako imenovane »črne svetlobe«.

Ples draguljev

Gledališče Marigny so docela preuredili. V njem bo ples draguljev. To bo slavnost, pri kateri se bo sešlo toliko draguljev, kolikor jih v Evropi še nikdar ni bilo skupaj. Na odru bo urejena ogromna satula za dragulje, iz katere se bodo bleščali dragulji kraljice Antoinette in drugi bogatih dam francoske preteklosti. Od tukaj se bodo svetili tudi demanti in rubini iz angleške krone. Trgovska zbornica francoskih draguljarjev, ki prireja to slavnost, ne mara, da bi iz te razstave draguljev postal kak varietej. Tukaj ne bodo razstavljene povečave ponarejenih zgodovinskih draguljev, marveč bo tukaj orjaška zbirka pravih draguljev. Draguljarji so iz vse Francije nabrali vse znamenite dragulje. Kar pa je najkрасnejših, jih bo na odru nosila deklica in jih na sebi razkazovala. Niso pa še izbrali dekleta, ki bo tisti večer na sebi nosila za 100 milj. frankov dragocenosti. Kajpada bo morala biti Parizanka in pa plesati bo morala. Katera bo tista srečna?

Sicer pa se dragulji ne bodo lesketali le na odru, marveč tudi v parketu, kjer bodo prireditelji gledale najbogatejše dame dveh najbogatejših držav

sveta. Semkaj bo namreč povabljenih 1000 najbolj elegantnih dam Francije in Anglije, ki bodo seveda prišle z vsemi svojimi dragulji. Razume se, da bodo skušali priti blizu tudi draguljski tatovi vsega sveta. Te se jim bodo sline cedile po draguljih! Vendar pa bo vse strogo zastraženo. Elektična stikala bo stražilo več detektivov, francoskih in angleških. Ni čuda, ko pa bo v parketu kar na kupu zbranih draguljev in biserov za mnogo milijonov frankov.

Ženske obleke dela'o skrbi

Pariz je prav za prav glavno mesto ženske mode. Zato ni čuda, če se je vse zanimalo, kako bo oblečena angleška kraljica in njeno spremstvo. In pri tej priliki je angleška kraljica znova pokazala, da je v prvi vrsti Angležinja. Svoje obleke si je dala napraviti na Angleškem iz angleškega blaga in angleških čipk, da je tako nekako pozanimala evropski svet za angleške čipke, ki jih izdelujejo ženske in dekleta v tistih krajih Anglije, ki so najbolj revni. Spremembo kraljice pa je svoje obleke naročilo v glavnem iz Pariza. Zlasti mnogo oblek bo v obliki krinoline iz črnega tila. Za pasom pa bodo dame nosile pripete šopke šmarnic. Večerne obleke bodo seveda še bolj elegantne. Zvečer bodo nosile čez hrbet še dolge plašče.

Tudi pri tem vprašanju oblek se svet že sedaj eprauje, katera izmed dam bo najlepša. To prav za prav najbolj zanima tiste, ki bi same rade bile najlepše. In strokovnjaki trde, da se bodo tokrat najbolj postavile starejše dame. Vzrok je pa ta: Najnovejša moda pri takih prireditvah so zopet diademi na ženskih glavah. Jasno pa je, da znajo starejše dame z diademi bolje ravnat kakor pa prav mlade, ki so zrastle v času, ko diademi niso bili nič kaj v navadi.

V Newyorku je zadeta od srčne kapi umrla žena prejšnjega ameriškega poslanika v Berlinu ga. Dodd

100.000 angleških zastav

Trgovina ima svoj veliki dan: Zastave, zastave, zastave! Samo angleških zastav potrebuje Pariz 100.000 za državna in mestna poslopja. Koliko pa še za zasebne hiše! Francija je blago z že vdelano angleško barvo naročila kar v tovarnah. Primanjkuje pa rok, ki bi te zastave prikrojile in obdelale. Veliki časopisni oglasi iščejo vsak dan delavke, ki bi doma delale zastave. Vsaka, ki se v ta namen ponudi, pa mora imeti dobro epričevalo od policije. Podjetja, ki so prevzela dobavo toliko zastav, se boje, da ne bi med delom doma kak meter blaga zdrknili pod mizo in se tam izgubil. Ker je povpraševanje po tem blagu silno veliko, bi taka šivilja tak kos lahko spravila v dober denar.

Težave, ki jih ima g. Loze z varstvom kraljeve dvojice, pa smo že popisali. Kdo ve, ali natančni g. Loze vendar le ni kaj važnega pozabil? Upajmo, da ni. Vendar je iz previdnosti dal na program iger francoske komedije, ki bodo igrane pred angleškima kraljevima gostoma, tudi de Mussetovo »Človek ne more na vse misliti...« Morda se je s tem že vnaprej hotel opravičiti, če je vendarle kaj pozabil. Čudno bi ne bilo.

Pravda mesto stavke

Strokovna zveza opekarških in stavbinskih delavcev v Brnu na Češkoslovaškem je v imenu svojih 16.000 članov vložila tožbo zoper 320 podjetnikov in opekarjev v Sleziiji in Moravi. V tožbi zahtevajo, naj se jim njihove gnotne razmere izboljšajo. Mogli bi bili sicer stopiti v stavko, česar pa niso hoteli, ker je treba v sedanjem težavnem položaju varovati mir in red, da se zunanje politične razmere države ne oteže.

Stenografija za policijske uradnike

Brnsko policijsko ravnanstvo je menda prvo, ki je uvedlo za svoje policijske uradnike tečaj za stenografijo. Namen teh tečajev je, da bi bilo tako policijskim uradnikom olajšano poročanje na zborovanjih. Uradnik, ki ne zna stenografije, ne more dobiti prave slike o govorih na zborovanjih, s katerih naj poroča oblastem, kaj se je tam govorilo. Doslej je te tečaje za stenografijo dokončalo že 50 uradnikov, ki so nekateri izmed njih že pravi mojstri stenografije. Štirje med njimi so se udeležili že brezlične stenografske tekme ter so vsi štirje bili za svoje urno pisanje odlikovani in nagrajeni.

Kaj pravi kino

250.000 dolarjev za dovoljenje filmanja —

Ameriška filmska družba »Columbia« je plačala za dovoljenje filmanja drame »Golden Boy« nič manj kot 250.000 dolarjev. To dramo že 8 mesecev z velikim uspehom igrajo v njujorskem gledališču. Poglavitni vlogi v filmni drami bosta imela Jean Arthur in Adolf Menjou.

Leto 1938-39 v Hollywoodu.

Okrog 500 novih filmov pripravljajo v Hollywoodu za sezono 1938-39. Sodeluje 615 igralcev in igralk, 293 avtorjev in 129 režiserjev.

Film z Nelsonom.

Na Angleškem pripravljajo velikanski film iz življenja admirala Nelsona. Ta film bo veljal 200 tisoč funtov ali približno 44 milijonov dinarjev.

Studijsko filmsko potovanje po Jugoslaviji.

Glavni urednik nemškega lista »Film« bo v juniju v filmsko-studijske namene prepotoval južni del Srbije in bo svoja opazovanja objavil v imenovanem listu.

Portugalska mladina slavi 12. obletnico vladanja sedanjega predsednika

Kitajski gusarji opleni 300 popotnikov

Iz Šanghaja poročajo: Dasi so Japonci zasedli bregove reke Jangce in mnogo drugih krajev, vendar se niso mogli iztrebiti roparjev, zlasti pa niso kos rečnim gusarjem, ki strahujejo slej ko prej plovbo po reki Jangce.

Nepopisno predrzno pa so nastopili rečni gusarji na reki Jangce v sredo jutraj. Kaj takega se na tej reki ni zgodilo niti takrat, ko so še kitajske oblasti nadzorovale promet po tej reki. Zato je ta napad velika blamaža za japonsko javno varnost. Po reki je plul parnik ameriške družbe »Dollar-

Steamship-Companie«. Na parniku je bilo 300 popotnikov. Med nje se je pomešalo kakih 12 kitajskih rečnih gusarjev, ki so bili oblečeni eveda kot navadni popotniki. Na dano znamenje pa je vsa dvanajstotica planila ter v enem zamahu poškodovala brezlične naprave, nakar je druga skupina pograbila kapitana, tretja pa je s svojim orožjem ustražovala mornarje in popotnike, ki se česa takega niso nadejali. Če je kdo skušal kaj ugovarjati, so gusarji začeli streljati, ne da bi bili hoteli koga ubiti. Samo s streljanjem so ustražovali najpogumnejše.

Nato so parnik naravnali proti otočku, ki je bil blizu obale. Tamkaj pa je bilo že skritih 15 kitajskih džunk. V džunkah je bilo 300 do peto oboroženih gusarjev. Z mavzercami, samokresi in ročnimi granatami so splezali na krov ter opleni vseh 300 popotnikov. Nato so s parnika na džunke preložili 1200 vreč riža ter odrinili neznankam. Ker s suhega nihče ni zapazil, kaj se dogaja sredi te široke vode, so gusarji v svojih džunkah izginili brez sledu.

Zanimivo je, da je pri vsej tej roparski kolobociji bil ranjen od strela iz pištole samo en indski stražar. Strel ga je zadel v roko. Drugi pa so na parniku ostali vsi nepoškodovani.

IVANHOE

Št. 143.

Veliki mojster

Ko je Jud stal pred vrati in ni vedel, kaj naj sedaj počne in kako naj se loti svoje zadeve, se je veliki mojster Luka Beaumanoir ob strani uglednega redovnega brata sprehajal po grajskem vrtu. Beaumanoir je bil strog, asketski človek, ki je živel natančno po redovnih pravilih. Ko je slišal, da njegovi redovni sobratje v angleških gradovih lahkomišelnost živijo, se je pripeljal čez morje na Angleško, da bi, kakor je rekel, očistil svoje svetlišče.

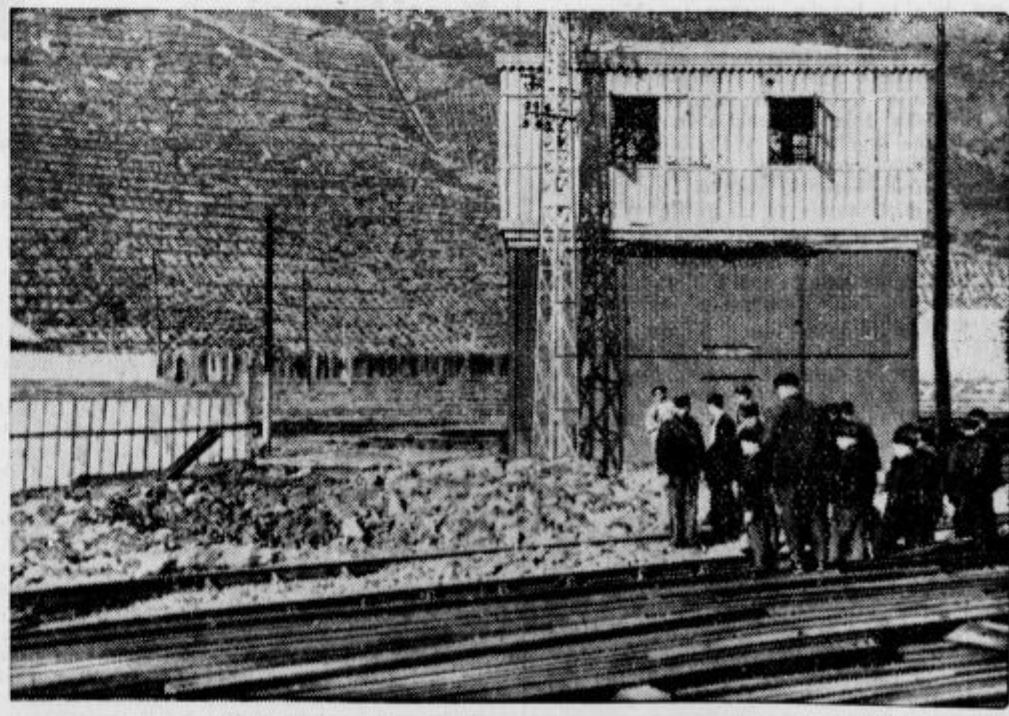
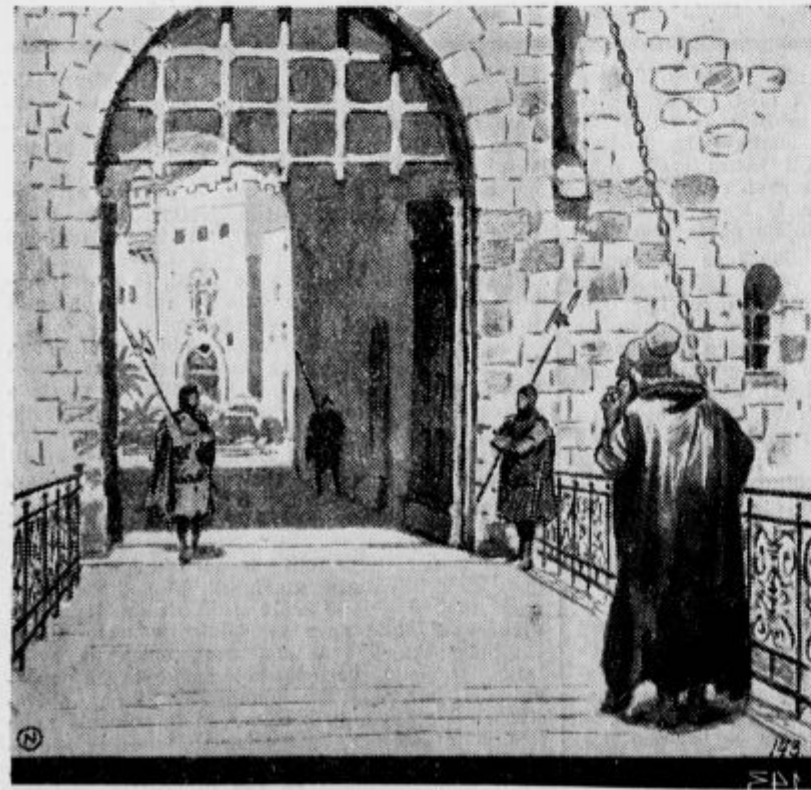
Oproda je prekinil pogovor in sporočil, da pri vratih stoji neki Jud, ki želi govoriti z vitezom Briandom. Veliki mojster je strogo spregovoril: »Radi bi vedeli, kaj se ima vitez Briand meniti s tem nevernikom. Pripelji Juda semkaj!«

Takoj nato se je Jud Izak že tresel ter globoko priklanjal pred velikim mojstrom.

»Kaj želiš od viteza Brianda?« je vprašal veliki mojster.

»Prinašam mu pismo častitega priorja Aymerja,« je Jud odgovoril.

»Daj mi pismo!« je kratko velel veliki mojster. S tresočimi se rokami je Jud izdal roba svoje kučme privlekel pismo.

Španska letala so vrgla kakih 15 bomb na francosko ozemlje pri železniški postaji Cerbere ter poleg železniškega tira poškodovale tudi tri bližnje hiše

40.000 din ukradel, da se je poročil

Maribor, 2. junija.

V Novi vasi pri Mariboru je bila te dni odkrita velika tatvina, ki je povzročila po vsem mestu veliko pozornost. Upokojenemu železničarju Francu Kocbeku je zmanjkalo iz zaklenjene omare v njegovem stanovanju 40.000 din. Kocbek je znan kot izredno štedljiv človek, ki je vse življenje varčeval in si prihranil toliko vsoto, pa jo je zaklepal doma, ker ni prav zaupal hranilnici. Ta njegova nezaupljivost mu je postala usodna.

V začetku lanskega leta se je priselil k njemu 25 letni nečak Franc Marin, brezposeln trgovec-pomočnik. Stanoval je pri stricu nekoliko mesecev, kmalu pa se je vsem, ki so Marina poznali, zdelo čudno, odkod mlademu možu toliko denarja. Neprestano je popival, se vozil z avtomobili, vabil v gostilne tudi svoje prijatelje, katerim je obilo dajal za pijačo.

Kocbek je dne 31. maja t. l. potreboval nekoliko denarja. Takoj je odkril tatvino in sum je padel na nečaka Marina. Otvrdil ga je orožnikom v Studencih, ki so potem obvestili o tatvini mariborsko policijo, ker se je Marin med tem oženil in

preselil v Maribor. Dasi Marin ni bil nikjer zabeležen, da stanuje v Mariboru, ga je mariborska policija davi našla v neki gostilni, kjer je imel svojo stanovanje z ženo, in ga aretirali. Skrajša je bila potem pa je prisiljal, da je on tisti, ki je okradel strica. Prvič je vzel 600 din, drugič 1000 din. Še štirikrat je potem vzel po olega jurja, pa tudi takrat ni stricu opazil ničesar. Končno se je mladi Marin spoznal z dekletom od Sv. Eme pri Šmarju. Ker ni imel denarja, da bi jo poročil, je zopet sešel v stricevo blagajno in vzel vse ostanke, ki je znašal še okrog 35.000 din. Potem je napravil svatbo, ki je bila zelo vesela. Od Sv. Eme, kjer je bila poroka, so se peljali svatje na račun ženina z avtomobilom v Rogoško Slatino in Maribor. V Mariboru je ženin kupoval pohištvo, opremo za kuhinjo ter iskal stanovanja, da bi se tam udomačil s svojo mlado ženo. Njegove lepe načrte je pa naenkrat prekržila policija. Mlada ženica je bila vsa objozana, ko so ji moža odpeljali, še bolj pa, ko je videla, da je poročila slemarja in tatu. Od vseh 40.000 din so našli pri njem samo še 800 din, vse drugo je med tem zapravil.

Maribor

m Gojencem bogoslovnega učilišča podeli knezoškof dr. Tomažič na binkoštni ponedeljek ob 6.30 v stolnici tonzuro in nižje redove.

m Uspela letna vaja gasilcev. V sredo zvečer je priredila gasilska četa svojo letno veliko vajo. Za puzorščke požarar je bil izbran najtežje dostopen in prometno najbolj kočljiv prostor — središče Gosposke ulice s stranskimi deloma v Ulici 10. oktobra in Jurčičev ulici. »Gorilec« so hiše Prve hrvaške štedilnice, knjigarna Heinz in Tavčarjeva hiša, ogejn pa se je s prijemalcem tudi za kavarno Central. Vaja je bila tembolj otežena, ker je sedaj Glavni trg zaradi velikih preureditev za promet napol zaprt. Poleg tega pa je bila to sploh prva vaja mariborskih gasilcev na tako ozkem in prometno nedostopnem prostoru, pa so kljub tem težkostom pokazali, da so pod svojim strunim vodstvom vsem oviram kos. 7 minut po alarmu je bruhnilo že 9 curkov vode na ogrožena poslopja, v teku 10 minut pa je delovalo že vseh 6 motorov z Magyrusovo lestvijo.

m Akademski kongregacija ima drevi ob 8 običajno pobožnost pri frančiškanih.

m Razveseljiv obisk beleži vse te dni vselovenska razstava likovne umetnosti v Mariboru. Ves dan je v veliki unioneški dvorani elno živahno, obiskovalci neprestano prihajajo, včasih pridejo cele skupine. Opaža se tudi zanimanje za razstavo v drugih krajih in ljudje izkoristijo ugodnost polovične vožnje, ki velja za čas razstave za polovanje v Maribor.

BIRMANSE URE, velika izbira pri grajskem urarju Ignacu Janu

m Gasilska četa Kamnina priredi na binkoštni ponedeljek v Rošpohu »Na griču« (Oset) veliko ljudsko veselico. Vsi vabljeni!

m Novi angažmaji pri mariborskem gledališču. Mariborski gledališki ansambel se bo v prihodnji sezoni lepo izpopolnil. V dramli je zopet angažiran režiser in igralec Vladimir Skrbinec, ki je s svojim odhodom pred nekaj leti zapustil za seboj veliko vrzel. V operi in opereti je angažiran mesto tenorista Saneina, ki odhaja v Ljubljano, tenorist ljubljanske opere Mančevski, ki je v Mariboru že znan po svojih nastopih v gledališču in na koncertnih prireditvah ruskega krožka.

m Nesreča ali zločin. Mariborsko državno pravništvio je dobilo iz Ormoža brzojavko, da so našli tam nekega Jakoba Grašiča mrtvega. Ne ve se še, ali gre za nesrečo ali za umor. Državno pravništvio je odredilo, da se truplo pokojnika odnno raztelesi in preišče.

m L. dekliški krožek stolnega prosv. društva ima drevi ob pol 7 telovadbo na Livadi in sicer samo za članice tega krožka.

m Svetlosiva papiga se je zaletela dne 30. maja v stanovanje g. polkovnika Kilerja, poveljnika 35. art. polka. Lastnik jo dobi v vojašnici Vojvode Putnika.

m Gasilec v Zrkoveh bodo proslavili na binkoštni ponedeljek 6. junija 25letnico obstoja svoje čete ter bodo obenem blagoslovili nov gasilski avto.

m Dražba odvzetega orožja bo dne 25. t. m. ob 9 dopoldne v sobi št. 34 na okrajnem glavartvu Maribor-levi breg.

m Smrtina žrtev nesreče. 25. maja so pripeljali iz Kurje vasi pri Sv. Lovrencu na Pohorju v mariborsko bolnišnico 77-letnega Ivana Gožnika. Povožil ga je nek avtomobilist ter je imel zlomljeno levo nogo ter hude notranje poškodbe. Včeraj pa je Gožnik v bolnišnici tem poškodbam podlegel. Državno pravništvio je odredilo obdukcijo pokojnika ter preiskavo, kdo je kriv nesrečne smrti.

m Najdeno ukradeno kolo. Tekstilni delavec Venceslav Copot je našel v Studencih na vrtu pred svojo hišo kolo znamke »Cycles Française Sport«, kolo je v vrtu skril očividno kak tat.

Gledališče

Petek, 3. junija: Zaprtio.
Sobota, 4. junija, ob 20: »360 ženac. V korist pokojniškega sklada igralcev. — Znižane cene. Zadržite.

Bohinj vabi!

Izletniki se pripravljajo in ugižajo, kam naj gredo za binkošne praznike, kjer se bodo mogli naučiti božje narave do mile volje. Bohinj vas vabi, izletniki, da preživite nekaj lepih sončnih dni ob temno modrem Bohinjskem jezeru in v senci košatih dreves, da obiščete mogočni slap Savico, do kamor vodi lepo popravljena in dobro zavarovana pot in da si oddahnete v utici, ki je na novo preurejena. Tudi v buletu »Savice« boste izvrstno postreženi. Mogli boste občudovati romantične stene Komarče in Pršice. Prenovljena je krasna pot čez zelene travnike skozi Ukancu proti hotelu »Zlatorog«, kjer sedaj cveto snežno bele šmarnice. Turiste pa vabi tudi Komna. Planinski dom je izvrstno oskrbovan, prav tako kočja pod Bogatinom. Ugodno so tudi avtobusne zveze. Priidite in ogledite si čudežne lepote Bohinja!

St. Ilj v Slovenskih goricah

Proslava 150 letnice ustanovitve slovenske šole in 20letnice naše osvoboditve se bo vršila na binkoštni ponedeljek, dne 6. junija. Poseben pripravljalni odbor, sestavljen iz zastopnikov vseh društev v St. Ilju, je pod predsedstvom g. župnika F. Vračka sestavil za proslavo naslednji spored: Dopoldne ob pol 10 pred šolo sv. maša, po maši govor o zgodovini šole, nato pevski nastopi šolskih otrok in domačega pevskega zbora. Popoldne po večernih velika narodna veselica na občinskem prostoru.

Auto povozil enajst ovac

Vransko, 1. junija.

Pretekli ponedeljek zvečer okrog pol 9 se je na državni cesti v vasi Kapla, nekaj kilometrov od Vranskega, pripetila nenavadna nesreča, katere žrtev so postale ovce. V tem času so gnali po cesti v smeri proti Vranskemu Oražim Jakob iz Doba, Urankar Franc, živinski trgovec iz Šmartnega v Tuhinju in Znidar Franc iz Buč pri Šmartnem v Tuhinju, čredo 60 ovac. Ko so čredo prignali do Kaple, jim je privozil nasproti tovorni avto z deskami, ki je lasti Ivana Randla iz St. Pavla pri Prebrodu. Tovorni avto je šofiral tovarniški delavec in šofer Drago Lichteneger, dočim je lastnik sedel poleg njega. Zada na avtu pa se je vozil še delavec Ivan Kupec. Po izpovedi gonjačev ove je avto vozil po napačni strani in se z veliko brzino zaletel v čredo ovac ter jih osem takoj pri prči usmrtil, dočim so bile tri tako poškodovane, da so jih morali takoj zaklati. Lastnik avtomobila in delavec Kupec pa trdita nasprotno, da so gonjači gnali ovce po napačni strani, zaradi česar se je šofer hotel izogniti na nasprotno stran, na katero so v zadnjem trenutku poskakale tudi ovce, ki jih je najbrž zmedla močna luč reflektorja, kar je bilo verjetno. Kdo je nesrečo zakrivil, bo dognala šele preiskava. Lastniki ovac cenijo škodo na 1600 din.

Pustolovščina 6 letnega fantka

Ker se ni udeležil ljudskošolske proslave 6 letni sin brivškega mojstra Franci Sone v Kranju, ga je njegov oče ostro pokaral in mu zapretil, da bodo mogoče zaradi tega orožniki prišli po njega. Fantek je grožnjo zelo resno in zato zbežal od doma. Odločil se je za odhod v Ljubljano, kjer ima nje-

Sport

BSK — Ljubljana

Odločilna borba SK Ljubljane za obstanek v ligi in BSK za vstop v srednjeevropski kup.

V nedeljo bo odigrano zadnje kolo nogometnega prvenstva. Končno bomo dobili prvega države, dva kluba za teknovanje v S. E. kupu in klub, ki bo kandidat za izpad iz lige. Usodno naključje je letos hotelo, da se bo prav v Ljubljani reševalo vprašanje državnega prvaka in kandidata za izpad. BSK in Ljubljana si bosta v tej borbi samostojno kovala usodo. BSK postane z zmago prvak države, v slučaju poraza pa zdrkne na tretje mesto in si s tem onemogoči sodelovanje v S. E. kupu, dočim mora Ljubljana smagati, ker jo samo zmaga reši izpada iz lige. Zaradi velike možnosti je zanimanje vseh športnikov iz vse države osredotočeno na to tekmo, ki bo ogrožena in dramatična borba za biti in ne biti do poslednje sekunde. Moštvo Ljubljane je pripravljeno in se zaveda velike odgovornosti, ki mu je zaupana ter se bo srčno borilo vseh 90 minut do poslednjega sodnikovega piska. Naš predstavnik mora ostati v ligi, to je želja vse Slovenije, zato v nedeljo vsi na igrišče, da podpremo moralno naše fante! Vidijo naj in čutijo, da smo z njimi in da skupno želimo uspeha ter zmago, katera nam pribori mesto v tekmoivanju najboljših klubov!

RAZPIS

juniorskega dvoboja med SK Maratonom, Zagreb in SK Planina, ki ga priredi SK Planina v Ljubljani dne 19. VI. t. l. na Stadionu s pričetkom ob 14.15. — Tekalnica je dolga 400 m in ima dva nedvigljena zavoja, ki ima tekalnice dolge 400 m, pokrito z ugaski in ima dva nedvigljena zavoja. Teknuje se po pravilih in pravilnikih JLAZ-a. Pravico nastopa imajo atleti-juniorji in seniorji klubov, članov JLAZ-a. Nagrad ni. Prijave, prijavnine proste, je poslati najkasneje do 9. VI. t. l. do 12.00 pol dne na naslov SK Planina, Jeglič Fr., Ljubljana, Kongresni trg 2. — Program in vrstni red disciplin je sledeč: tek 100 m, skok v višino, met krogla (5 kg), skok v daljavo, met kopja (600 gr), tek 1000 m, met diska 1.50 kg, štafeta 4 krat 100 metrov.

RAZPIS

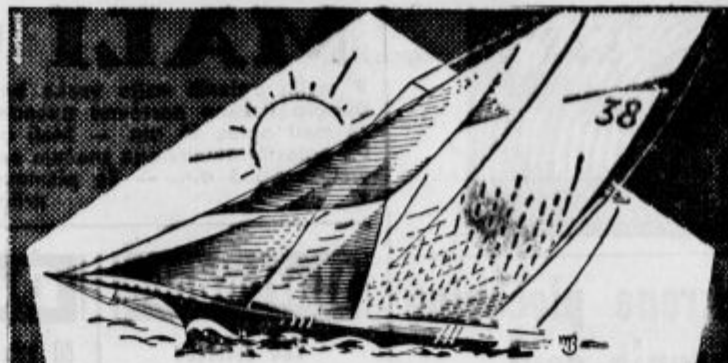
propagandnega lahkoatletskega tekmoivanja, v okviru katerega se vrši olimpijski petboj, ki ga priredi SK Planina v Ljubljani s soboto, 11. VI. t. l., s pričetkom ob 15. — Prireditelj bo na Stadionu (Tyrševa cesta), ki ima tekalnice dolge 400 m, pokrito z ugaski in ima dva nedvigljena zavoja. Teknuje se po pravilih in pravilnikih JLAZ-a. Pravico nastopa imajo vsi verifikirani in neverifikirani pa tudi pod zbrano stojajo atleti, juniorji in seniorji klubov, članov JLAZ-a. Nagrad ni. Prijave, prijavnine proste, je poslati najkasneje do 9. VI. t. l. do 12.00 pol dne na naslov SK Planina, Jeglič Fr., Ljubljana, Kongresni trg 2. — Program in vrstni red disciplin je naslednji: 1. tek 100 m seniorji in juniorji C; 2. daljava seniorji (petboj) in juniorji C; 3. krogla 500 g juniorji C in 600 g seniorji (petboj); 4. krožek seniorji in juniorji C; 5. tek 200 m seniorji (petboj) in juniorji C; 6. skok v višino seniorji in juniorji C; 7. met diska 2 kg seniorji (petboj) in 1.50 kg juniorji C; 8. tek 1500 m seniorji (petboj) in juniorji C. Štafeta 4x100 m juniorji in seniorji (posebej).

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Mars. Zaradi gostovanja bo danes zvečer obvezen članski sestanek 1. in juniorskega moštva na običajnem mestu. Načelnik.

Za planinski izlet v Tatro sprejema pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4-L, prijave najkasneje do vključno 10. junija 1938. Vsakemu zainteresiranu je na razpolago točen program ture in proračuna stroškov. Preskrbljeno bo za vodnike in nosače ter za udobna prenočišča v planinskih kočah češkoslovaškega planinskega društva v Tatrah. Češkoslovaški planinski tovarski bodo sprejeli naše planince z največjo gostoljubnostjo ter jim razkazali vse znamenitosti na turi. Izlet traja od 1. do 11. julija t. l. Vsak udeleženec mora biti član SPD člani SPD, prijavitelji se v čim večjem številu za izlet v Tatro.

Juniorska prenosna kolesarske podzveze Ljubljana (obtemeljena tekma za državno prvenstvo juniorjev) se bo vršila v nedeljo, dne 3. junija na progi Ljubljana-Stična in obratno (70 km). Start ob 6 zjutraj

Refleksi in kontrasti

Odlično boste snemali tudi najtežje motive z

Agfa drobnozrnatim filmom!

Nove izkušnje in metode dela na področju tehnike emulzioniranja so napravile Agfa drobnozrnat film najtanjša plasti, ki ima

še finjšo strukturo zrna, še večjo ostrino posnetkov, še večjo zaščito proti svetlobnemu robu.

Zahtevajte zaradi tega pri Vašem fototrgovcu vedno Agfa-film in to izrečno

Agfa-isohrom — Agfa-isopan

Agfa-isochrom

film za vsak čas

Agfa-isopan

film za dobro reprodukcijo vseh barv.

Dobijte se pri vseh foto-trgovcih.

gov oče veliko znancev in tudi srečno prispel peš v Ljubljano. Da ga pa ne bi ljudje poslali nazaj, je pripovedoval vsakomur, da gre po očetovem naročilu obiskat strica. Po Ljubljani se je potikal do sobote in je bil tako prevlečen, da ni prišel nič s stražniki v zvezo. V soboto zvečer ob pol 12 pa je opazil v St. Vidu šofer Goricanovega avtobusa in ga odpeljal v Kranj. V Kranju je bilo seveda vse zaprto in fantek si je poiskal v gospodarskem poslopiju hotela »Jelen« prenočišče. Prihodnje jutro se je spet iz strahu pred orožniki podal na negotovo pot in tako v nedeljo zvečer prispel v Zg. Duplje pri Križah, kjer je bil v gostilni »Pri Franceljnu« deležen gostije in se pošteno nasitil raznih dobrih stvari. Še isti večer si je poiskal pri sosedu službo k ravnanju pastirja in ostal pri tem kmetu do srede, 1. junija, ko je fantkov oče zvedel zanj in ga odpeljal domov. Fantek je bil seveda še najbolj vesel, morda še bolj kakor krofov in police v Dupljah, posebno ko je videl, da ne bo imel z orožniki nič opravka.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 3. junija: 12 Iz naših planin in dolin (pl.) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Kmečki trio in gde. P. Zupanova — 14 Napovedi — 15 Ženska ura: Izlet Slovenske ženske zveze iz Ameriko v Jugoslavijo (gde. Anica Lebarjeva) — 18.30 Naša pesmi iz Amerike (pl.) — 18.40 Smotnost gospodarstva in delavstvo (g. Milan Valant) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura — 19.50 10 minut za planince — 20 Radijski orkester, vmea kitara solo (Prek Stanko) — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Sobota, 4. junija: 10 Premos otvoritve Ljublj. velesejma — 12 Razni vzorci z godbo pravo preskrbijo za zabavo — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Razni vzorci z godbo pravo preskrbijo za zabavo — 14 Napovedi — 18.30 Promenadni koncert »Sloga« — 18.40 O mednarodnem mladinskem taboru v Ljubljani — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nae. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kušar) — 20.30 VI. večer muzikomedijantov (pisan klubski večer) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (Igra Radijski orkester).

Dragi programi!

Petek, 3. junija: Belgrad: 20 Zab. konc., 21 Zagreb, 22.30 Ples. gl., 23.30 Zagreb: 20 Simfonijske skladbe, 20.30 Madrilisti, 21.30 Ork. konc., 22.30 Zagreb: 20.35 Laska. gl., 21.30 Nar. gl., 22.30 Klavir — Varsava: 19.30 Zab. gl., 20.30 Nar. gl., 21.30 Vok. konc., 21.15 Laska. gl. — Budimpešta: 19.55 Wagnerjeva opera »Walkira«, 22.45 Ples. gl., 23.10 Plošče — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc., 21.15 Igra, 22.15 Violina — Rim-Bari: 17.15 Ples. gl., 21.15 Pihala, 22.10 Vok. konc. — Dunaj: 20. Dunajske fantazije, 22.30 Zab. in ples. gl., 24 Ork. konc. — Berlin: 19.10 Mozartova skladba, 20.10 Beriove skladbe — Köln: 19.30 Laska. gl., 20.30 Pihala, 21.10 Dubovinska oddaja — Hamburg: 20.10 Valčki — Köln-Monako: 19.10 Instrumentalni koncert — Stuttgart: 19.15 Radijski potpuri, 19.45 Lovska oddaja, 20.45 Brucknerjeva VIII. simf. — Bernmünster: 19.55 Mozartova skl., 21.40 Vok. kvartet, 22. Komorna kl., 22.5 Ork. koncerti.

Sobota, 4. junija: Belgrad: 20 Pester večer, 22.30 Ples. gl. — Zagreb: 19. Opera — Praga: 19.30 Vojaska godba, 20.15 Zab. gl., 22.30 Salonski ork. — Varsava: 20. Oddaja za Poljake v tujini, 21.15 Ples. gl. — Sofija: 20. Vok. konc., 20.45 Pesta. gl., 22. Zab. progr. — Budimpešta: 19.30 Igra, 20.30 Igra, 21.30 Ork. konc., 22.10 Clig. ork. — Trst-Milan: 21. Respihijeva opera »Lucresia« in Respihijev misterij »Maria Elizabeta« — Rim-Bari: 21. Igra, 21.35 Clire — Dunaj: 19.10 Ork. konc., 20. Kmečka zab. gl., 22.30 Ples. in zab. gl., 24 Orkester in vojska godba — Berlin: 19.10 Operna gl., 20. Vojaska godba in zbor — Frankfurt: 20. Zellerjeva opereta »Pitäre« — Monako: 19.10 Dunajska gl., 20. Orkester, štraml in solisti — Strasbourg: 20.30 Simfonični koncert.

VSAKO JUTRO MLAJŠA!

Drevi: Uporabite rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo, ki vsebuje Bioceol, senzacionalno odkritje dr. Stejskala, profesorja dunajskega vsučilišča. Ta vitalna hrana za kožno tkivo se pridobiva iz skrbno izbranih mladih živali. Znanost je ugotovila, da baš zaradi izgube tega naravnega elementa iz kože nastajajo gube. Krema Tokalon, hranilo za kožo, z Bioceolom vrača koži ta element v času počitka ter napravi kožo spet gladko, čvrsto in mlado.

Jutri zjutraj:

Poglejte, v koliki meri je koža bolj sveža in gladka, če po prvi uporabi. V nekaj dneh začne gube izginjati. V tednu dni ste videti za leta mlajša. Uporabljajte zjutraj belo kremo Tokalon (1. in mastna). Ona razkroja zajedalce ter napravi kožo mehko, gladko in belo. Zene 50 let lahko dobijo očarljivo polt, s katero bi se lahko ponašala vsaka mladenka. Uspešni rezultati so zajamčeni, ali pa se denar vrne.

Nabava bakrene pločevine in bakrenih cevi

Dne 4. julija 1938 ob 11 dopoldne bo v štabu zrakoplovne vojske (soba št. 14) prva javna oферtalna licitacija za nabavo bakrene pločevine in bakrenih cevi, različnih dimenzij.

Pogoje si lahko ogledate vsak delavnik od 8 do 13 pri dežurnem častniku tega štaba ali kupite za 50 din.

Kavcijo 5% je treba položiti pri blagajni agencije Državne hipotekarne banke v Zemunu do 10. ure na dan licitacije.

Iz materialnega oddelka štaba zrakoplovne vojske VMT, št. 7743 od 27. maja 1938.

Nabava ricinovega olja

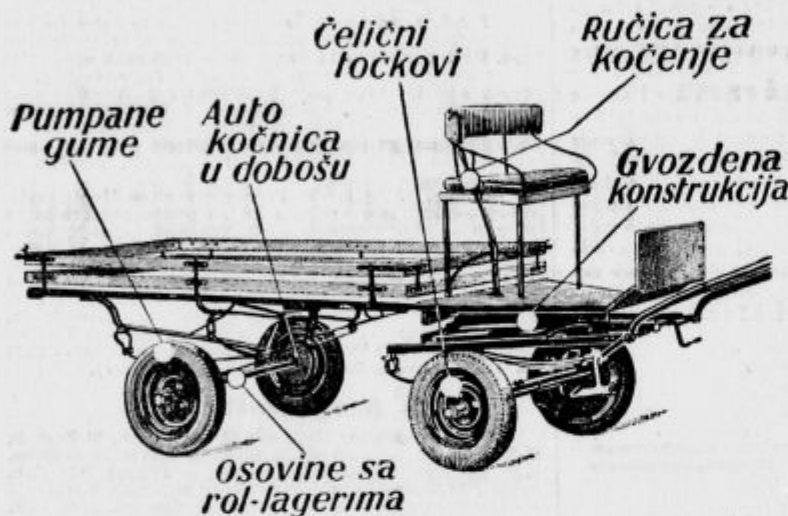
21. junija 1938 ob 11 dopoldne bo v štabu zrakoplovne vojske (soba št. 14) druga javna ustmena licitacija za nabavo 175.000 kg ricinovega olja v vsem po pogojih prve licitacije.

Pogoje si lahko ogledate vsak delavnik od 8 do 13 pri dežurnem častniku tega štaba ali kupite za 30 din.

Kavcijo v znesku 5% za naše državljane in 10% za tuje, je treba položiti pri blagajni agencije Državne hipotekarne banke v Zemunu do 10. ure na dan licitacije.

Iz materialnega oddelka štaba zrakoplovne vojske VMT br. 8868 od 23. maja 1938.

Tak voz morate imeti tudi Vi!

Voz sodobnosti. Za vse vrste dela. Za vsako tudi najslabšo pot, ob vsakem vremenu. Polovica moči za vožnjo pa lahko dvojna teža — zato velik prihranek pri delu. Ni potrebno nikakoli delo. **Voz za onega, ki zna računati!** — Vse prednosti tega voza pokažemo na našem prostoru na Ljubljanskem velesjmu od 4. do 13. junija. Zahtevajte prospekt!

Za osi, kolesa in gume garantiramo: **R. Lorant, Beograd, Hercegovatka 2**

Mlajši uradnik

s trgovsko prakso, z znanjem slovenskega, nemškega in srbohrvaškega jezika, stroje-pisja in stenografije — se takoj sprejme. Ponudbe na Aloma Company v Ljubljani, pod značko »Ambicija 100« števil. 8817.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Več šoferjev sprejemem za čas velesjma, Oglasi se pri Brača Michel na velesjmu (b)

Ekonoma

ter restavracijsko in kavarniško natakario — sprejme večje hotelske podjetje, Izšrpne ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Hotel« 8779 (b)

Natakario

tudi začelnica, se sprejme, Prednost prodajalke, Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 8810 (b)

Razno

Osemletno deklico siroto brez matere, dam za svojo dobrim ljudem blizu Maribora, Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru

Denar

80 ameriških dolarjev prodam, Ponudbe v upr. »Slovenca« pod »Ugodno« št. 8799 (d)

Auto-motor

Avto DKW 4-sedežni, kabriolet, malo rabljen, prodam po ugodni ceni. Poraba benzina 6—7 l. Mayko, industrija pletenih izdelkov, Jarše

DKW

motorna kolesa in razna dvokolesa poceni pri Ozvatiču, Maribor, zraven kina »Union«

SOBE

ODDAJO: Lepo opremljeno sobo s posebnim vhodom — oddam, Šmartinska cesta 10

Lepo sobo opremljeno, za eno ali dve osebi — oddam v bližini bežigradske gimnazije, Naslov: Telefon 23-67

Lepo opremljeno sobo s souporabo kopalnice in posebnim vhodom, poceni oddam, Videmšek, Zvonarska 11, pritičje (s)

Stanovanja

ODDAJO: Dvosobno stanovanje oddam, Cerkvena ul. 21

Stanovanje

eno- ali dvosobno, oddam z julijem, Celovska 105

Prodamo

Za birmo so aktovke, ročne torbice, denarnice, nahrbtniki itd. najprimernejša darila, IVAN KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

Svilene srajce moške Din 36—

damske bluze Din 16—

močne svilene nogavice Din 10—

moške nogavice Din 6—

damske letne nogavice Din 3—

in razno drugo modno blago prodaja po priznanih nizkih cenah

„ZORA“ Ljubljana, Miklošičeva c. 30

Trgovci imajo znaten popust. Obiščite nas in prepričajte se o naših nizkih cenah, da boste lahko povečali svoj zaslužek.

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Nabava zavijakov in odvijakov (Holzsrauben)

20. junija 1938 ob 11 dopoldne bo v štabu zrakoplovne vojske druga javna oферtalna licitacija za nabavo raznih zavijakov in odvijakov v vsem po pogojih prve licitacije.

Pogoje si lahko ogledate vsak delavnik od 8 do 13 pri dežurnem častniku tega štaba ali kupite za 100 din.

Kavcijo za naše državljane v znesku 5%, za tuje 10%, se položi pri blagajni agencije Državne hipotekarne banke v Zemunu do 10. na dan licitacije.

Iz materialnega oddelka štaba zrakoplovne vojske VMT br. 7863 od 23. maja 1938.

Nabava raznih olj

30. junija 1938 ob 11 dopoldne bo v štabu zrakoplovne vojske v Zemunu (soba št. 14) prva javna ustmena licitacija za nabavo 800 kg lanenega olja, 4000 kg firneževnega olja, 1000 kg olja sekativ, 1500 kg terpentinovnega olja IIa, 100 kg kostnega olja in 100 kg brunolin olja.

Pogoje si je možno ogledati vsak delavnik od 8 do 13 pri dežurnem častniku tega štaba ali kupiti za 70 din.

Kavcijo v znesku 5% za naše državljane je treba položiti pri blagajni agencije Drž. hipotekarne banke v Zemunu do 10. na dan licitacije.

Iz materialnega oddelka štaba zrakoplovne vojske VMT br. 8057 od 23. maja 1938.

KOLESA

najnovejši letošnji modeli v največji izbiri napredaj po neverjetno nizkih cenah

Nova trgovina

Ljubljana — Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze)

Najboljši trboveljski premog brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik Bohoričeva 1 Telefon 20-55

15. julija bo na gradno žrebanje „SLOVENCA“

Objave

Izjava

Podpisani Repovž Ferdinand, uradnik na Jesenicah, preključujem in obzavlujem vse žalitve, ki sem jih izrekel o gđc. Anici Bernard, odv. uradnici na Jesenicah. Izjavljam, da so vse obdolžitve neutemeljene in neresnične ter jih s tem umikam. Zahvaljujem se ji, da je odstopila od kazenskega pregona. — Jesenice, 3. VI. 1938. — Ferdinand Repovž

Botricam in botrom se priporoča

Foto atelje - Just
Ljubljana
Tyrševa c. 6
Nasproti Nebotičnika

Kipe in slike Srca Jezusovega

za mesec junij v vseh velikostih, od priproste do najfinejše izpeljave, kupite najceneje v trgovini

H. Ničman — Ljubljana
Kopitarjeva ulica 2

Zapustila nas je naša nad vse ljubljena soproga in zlata mama, gospa

Ana Oršič roj. Eiser

Pogreb blagopokojne bo v soboto, dne 4. junija 1938 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Tavčarjeva ulica 13 na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 2. junija 1938.

Globoko žalujoči:

Jerko Oršič, šef mestne kontrole v pokoju, soproga; Marija in dr. med. Jerko, otroka.

Hugo Wast:

62

Zlato večnega Juda

Čez nekaj dni ni bilo ne velikega ne majhnega lista, ki ne bi pisal o iznajdbah v zadnjih vekih. Občinstvo je prišlo tako vročica, da so vse druge vesti, celo tiste, ki so se nanašale na vojno, stopile na drugo mesto.

Svet, ki ga je preplasil oboroževanje in izjave vročinskih državnikov, je čutil olajšanje in rodilo se mu je lahno panje.

Toda finančniki v Kahu so se smehljali. Zlato je ostalo trdno. V Londonu je unča veljala 140 šilingov.

London potemtakem ni verjel v Ramovo iznajdbo, in London je vendar imel prvo besedo na svetu.

Kmalu nato je prvič počilo.

Bratje Pascual, menjalci v Buenos Airesu, so od nekega neznanca kupili 800 kilogramov zlata v palicah. Palice so nosile žig »Bravie«, kar je dokazovalo, da so zakonitega izvora in da ima zlato štiri in dvajset karatov. Plačali so zanj tri in pol milijona pesosov.

Dnevnik so pograbil to vest in jo razlagali po svoje. Odkod je prišlo to zlato?

London naj pove, kaj misli o tej zadevi. Ali meni, da je zlato iz resničnih rudnikov ali pa iz sanjarskih peči Julija Rama.

V prvem primeru bi zlato obdržalo svoje cene. V drugem pa bi morale cene pasti, kar bi povzročilo polom med tistimi, ki so zlato skrivali.

Občinstvo je čutilo, kakšnega silnega pomena bo odgovor iz Londona. Tisoči in tisoči ljudi so po telefonu izpraševali liste, poizvedovali o zadnjih cenah zlata v Londonu.

Vso noč ni bilo moči ničesar izvedeti.

Ob zori so lastniki bank poslali na ceste mno-

žice nameščencev, da so pokupili vse prve izvode jutranjih listov in jih hitro raznesli njim.

Toda Rheingoldi določajo ceno za zlato vsak dan ob desetih, to je ob šestih po buenosajrskem času. — Jutranjiki torej niso imeli novih podatkov. Treba se je bilo vdati in upati.

Tri ali štiri ure pozneje je po kablu prišla težko pričakovana vest, ki je z mirom napolnila vsa judovska srca: cena zlata se je dvignila za dva šilinga pri unci, od 140 na 142 šilingov.

Kahal se je smehljali. London ni verjel Juliu Ramu. Menjalci so ta dan kupovali in prodajali kakor po navadi v majhnih količinah: kilogram, dva kilograma, pet kilogramov, nekdo je prišel celo na deset kilogramov.

Tretji dan se je pred pisarnami Bratov Pascual ustavil na tistem drug neznanec s tovornim avtomobilom: pripeljal je dva tisoč kilogramov zlata, ki so ga bankirji pri pričeli plačati. Za unčo so dali pol šilinga manj kakor v Londonu.

Poročevalci in fotografi, ki so bili željni teh novic, so dogodek izkoristili v kričavih popoldnevnikih in večernikih. Neki list je vrzel na ceno posebno izdajo z naslovom: »Zlato Julia Rama prodajajo po 4.30 pesosa gram!«

Blumen je bil zadovoljen.

Tistih 2800 kilogramov je naskrivaj prodal iz svojih zalog. Ni hotel javno prelomiti prispege, ki so jo dali mogočniki v Kahu. Prav tako malo pa je želel, da bi obselel s svojimi 80 tonami zlata tako dolgo, da bi ne bile vredne več kakor svinice. Sklenil je, da se bo počasi rešil tega zlata. — Najprej ga bo prodal kakor krščanski trdki, potem pa, ko bo mogoče, ga bo skušal vrniti samim Rheingoldom, ki so bili tako trdno prepričani o njegovi veljavi.

Drugi dan je ves Buenos Aires v tesnobi pričakoval posebnih izdaj, ki so jih listi začeli tiskati že ob devetih samo zato, da so lahko prinesli poročila o cenah zlata.

Odgovor iz Londona se je glasil: cena zlata je poskočila spet za dva šilinga.

Blumen je sprejel brzjavko:

»Kupite vse, kar pride na trg. Pozivam vas, da svoje zlato držite.« Podpisan je bil Rheingold. Blumen je odšel na cesto, da bi opazoval, kaj se dogaja.

Po vseh buenosajrskih menjalnicah so se oglašali neznanec z zlatimi palicami: nekateri jih je prinesel deset kilogramov, drugi sto, nekateri tisoč ali dva tisoč.

Razburjenje v bankah je bilo silno. Policija je varovala in stražila zaboje, ki so bili najbolj nad vse čudnega in neznanega izvora. Zlato iz San Luise: zlato iz Neuquena; zlato iz La Rioje.

Ob enajstih so se mogočniki iz Kahala zbrali v Blumenovi banki ter ponovili prispege, da bodo pokupili zlata, kar ga bodo mogli, in da ne bodo prodali niti miligram.

Ob dveh popoldne je Blumen spet šel na ulice.

Ko je videl gibanje v menjalnicah, je zamrmal sam pri sebi:

»Moji tovariši so prav taki cigani kakor jaz. Prodajajo zlato... Prav delajo... Zato pa sinagoga meseca tirsija praznuje Dan odpustanja, na praznik Jom Kipur, ko se odpuste vse krive prispege...«

Slabo je bilo le to, ker je bilo za zdaj nemogoče izvedeti, koliko zlata, ki so ga prodajali, je bilo od Rama, in koliko je bilo judovskega.

Pod večer se je začela vsepovsod kazati strahna zmeda, kakaj eden največjih menjalcev je izobesil napis: »Ne kupujem zlata.«

Njegov tekmeec je zato kupil ta dan trideset kilogramov in plačal pri unci šiling manj, kakor pa je bila cena v Londonu.

Vest iz Londona je poročala, da zlato vzdržuje svojo ceno.

Prišla je sobota, ki je za trgovino mrtev dan, za njo pa nedelja. Ves svet je mislil: ponedeljek bo odločil.

Ves svet je z drhtečim srcem zasledoval boj, ki mu ni bilo v zgodovini primera: boj, v katerem

si je buenosajrski Calle San Martin drznil udarjati proti vsemogočnim londonskim uličnim Swan Lane, neosvojljivemu okopu Rheingoldov.

Vse do petka je bil London zmagovit. Njegov voditelj naj bi govorilo: »Ne bojte se, zlato je nepremakljivo. Pokupite vse, kar vam ponujajo. Prodajanja bo konec, ko bodo izrpani vsi viri svobodnega zlata. Potem pa bomo ceno dvignili še bolj.«

Toda v soboto se je položaj zadel omahljiv. In ljudje so se izpraševali: »Kaj se bo zgodilo v ponedeljek?«

Zgodilo se je nekaj tako izrednega, kakor bi nihče ne pričakoval.

Trije tovorni avtomobili so se ustavili pred Državno banko. Trije avtomobili, zapravorjeni, kakor da bi bili vso noč vozili po slabih podeželskih cestah. Na njih je v velikih črkah stalo ime Julia Rama!...

Pol ure nato je vse mesto govorilo, da so ti tovorni avtomobili pripeljali deset tisoč kilogramov žigosanega zlata.

Učinek te nepričakovane novice je bil nepopisen.

Upravni svet Državne banke je stal pred svojevrednim vprašanjem.

Po zakonu je bil dolžan kupiti sleherno množino zlata po 1550 pesosov za kilogram. — Toda zakon ni mogel domnevati, da bo kdaj na svetu umetno izdelano zlato.

Tistih 10.000 kilogramov pa je kljub žigom, ki so jamčili, da je zlato štiri in dvajset karatno, bilo očito umetnega izvora.

Njegov lastnik je bil nedvomno nor.

Kajti samo nor človek bi mogel ponuditi deset ton zlata po 1.55 pesosa gram, ko pa ga je na isti cesti nekdo plačeval po 4.30 pesosa. Človek, ki je hotel pri enem samem poslu izgubiti 27 milijonov, ni mogel imeti zdravih možganov.